هفته نامهٔ

وآنان که در راه ما با جان و مال جهاد کردند محققاً آنان را به راه خویش هدایت می کنیم و همیشه خدا یار نیکو کاران است
قرآن کریم

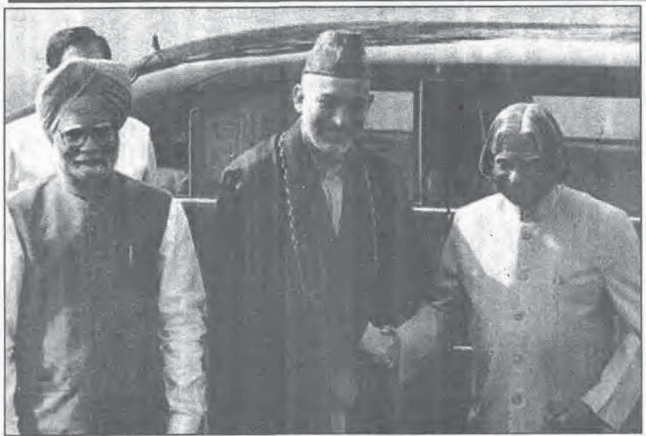
مجاهد

ارگان نشراتی جمعیت اسلامی افغانستان

دور هفتم | سال پنجم | شمارهٔ بیست و نهم | پنجشنبه ۲ قوس ۱۳۸۵ | ۳ ذی القعده ۱۴۲۶ — November 23 , 2006

افغانستان در دومین کنفرانس همکاری اقتصادی منطقه یی

آقای کرزی درمیان رئیس جمهور و نخست وزیر هند در دهلی

دومین کنفرانس همکاری های اقتصادی منطقه یی روز شنبه ۱۸ نوامبر /۲۷ عقرب در دهلی جدید آغاز به کار کرد و تا روز بعد ۱۹ نوامبر/۲۸ عقرب ادامه یافت.

در این کنفرانس افزون بر هیأت هایی از شش کشور همسایهٔ افغانستان نمایندگانی از کشورهای گروه هشت، هشت کشور صنعتی جهان، قرقیزستان، قزاخستان، ترکیه، امارات متحدهٔ عربی، سازمان ملل متحد، بانک جهانی و بانک توسعهٔ آسیایی شرکت ورزیده بودند.

در رأس هیأت افغانستان در این کنفرانس رئیس جمهور کرزی قرار داشت که شماری از وزیران و مقامات بلند پایهٔ دولت او را همراهی می کردند.

آقای کرزی طی سخنرانی یی در این کنفرانس گفت: بنیاد گرایی و خشونت گروه های شبه نظامی پنج سال پس از سقوط طالبان تا هنوز چالش هایی است که همچنان در افغانستان وجود دارد.

آقای کرزی افزود: نیروهای بین المللی در تأمین امنیت افغانستان همکاری می کنند اما وضعیت نامناسب امور زیر بینایی و همچنین سیاست های نامنسجم مانعی بر سر راه همکاری های اقتصادی منطقه یی به شمار می رود.

آقای کرزی در خطاب به کشورهای همسایه گفت: به نفع آنها خواهد بود اگر به افغانستان کمک کنند و افزود: افغانستان با ثبات می تواند برای منطقه مفید باشد در حالی که بی ثباتی در این کشور صلح و ثبات منطقه را به خطر مواجه می سازد. رئیس جمهور همچنان از کشورهای همسایه خواست تا در افغانستان سرمایه گذاری کنند.

همچنان نخست وزیر هند آقای من موهن سنگ گفت: این کنفرانس باید فرصتی برای ارزیابی دست آوردهای گذشته و بررسی دیدگاه ما برای فردا باشد. من آرزو دارم نتایج این کنفرانس جامعهٔ جهانی را متوجه تعهد و مسؤولیت هایش در قبال بازسازی افغانستان سازد. او همچنان گفت: وضعیت خراب در جنوب و شرق افغانستان همسایه های این کشور را نگران کرده و مانع فعالیت های عمرانی در این کشور شده است.

در این کنفرانس مسائلی مانند توسعهٔ تجارت، حمل و نقل ترانزیتی، تأمین انرژی و توسعهٔ منابع آن، کمک به توسعهٔ کشاورزی، ارتقای ظرفیت، مبارزه با مواد مخدر و سرمایه گذاری خارجی در منطقه و افغانستان مورد بحث قرار گرفت.

در پایان کنفرانس مصوبه یی دربارهٔ مسائل مورد توجهه کشورهای شرکت کننده به امضا رسید که در آن بر توسعه و رشد افغانستان به عنوان یک عامل مهم در رشد و ثبات و موفقیت منطقه تأکید شده است و نیز بر اهمیت افغانستان به عنوان پل ارتباطی میان کشورهای منطقه در امر تجارت و تولید انتقال انرژی در این مصوبه تصریح گردیده است. و همچنان افغانستان بر پایهٔ این توافقات باید روند عملی شدن این مصوبه را پی گیری کند. ادامه درص۸

سفر بلر به منطقه

بلر پس از سفر به پاکستان و دیدار با پرویز مشرف رئیس جمهور آن کشور به افغانستان آمد. در پاکستان نیز مسألهء افغانستان بخشی مهم از مذاکرات میان آن دو را تشکیل می داد. این سفر بلر به منطقه از آن جهت مهم است که بعد از شکست جمهوریخواهان در انتخابات میان دوره یی امریکا، زمزمه هایی به گوش می رسد که امریکا و متحد اصلی آن انگلستان در صددند بر راهکار های خویش در جنگ با تروریسم، نگاهی دوباره نمایند ص۲

شهردار جدید کابل و چالش کارهای بزرگ

روح الله امان روز پنجشنبهٔ هفتهٔ گذشته به عنوان شهردار جدید کابل معرفی شد. و دکتر غلام سخی نورزاد پس از بیش از دو نیسم سال کار شهر داری کابل را ترک کرد.

دوران پس از فروپاشی رژیم طالبان تا هنوز شهرداری کابل چهار نفر را به عنوان مدیر تجربه می کند. از سه نفری که پیش از روح الله امان سمت شهرداری کابل را داشتند آقای نورزاد بیش از دیگران در این پست مانده اند.

با آن که آقای نورزاد از آغاز زمان تصدی این سمت پیوسته از نو آوری و ایجاد توسعه و رفاه در شهر کابل سخن می گفت اما به ندرت تا هنوز شهریان کابل آثار این رفاه را در عمل دیده اند.

ساحاتی فراوان، به گونهٔ غیر قانونی و بی رویه آباد شده است در مناطق مسکونی خیرخانه و ناحیهٔ چهارم خلاف ماستر پلان شهری، بلند منزل هایی متعدد ساخته شده است که با هیچ اصلی از توسعهٔ شهر و زیبایی آن سازگار نیست. گفته می شود همهٔ این کارهای خلاف به دلیل فساد گستردهٔ اداری در شهرداری کابل انجام شده است. چیزی که پیوسته در جهت مخالف آن آقای نورزاد سخن گفته است. می گویند آقای نورزاد در روزهای پسین شهرداری اش مخالف ماستر پلان شهری که از آن بسیار می گفت در ناحیهٔ پنجم در مقابل سیلوی مرکزی ساحه یی را به یکی از خویشاوندانش جهت اعمار تانک تیل داده است. و نیز می گویند یکی از رئیسان نواحی شهر در یک میهمانی که به مناسبت دریافت تقدیر نامهٔ درجه اول از سوی شهردار در رستوران هزار و یک شب برگزار کرده بود پانصد نفر را لوکس ترین غذا داد. ادامه درص۸

ساعات تدریس فرهنگ اسلامی در دانشگاه ها دو برابر می شود

ساعات تدریس فرهنگ و تمدن اسلامی (ثقافت اسلامی) در دانشگاه ها به پیشنهاد پارلمان و حکم رئیس جمهور دو برابر می شود.

با فروپاشی رژیم طالبان و به میان آمدن دورهٔ موقت برخی ها با دید نادرستی که از روند مدرنیته و عوامل توسعه در غرب و شرق و تفاوت هایی فرهنگی و تمدنی که میان این دو وجود دارد، تلاش کردند از حضور همه مظاهر اسلامی در جامعه بکاهند، یکی از این موارد موضوع تدریس فرهنگ و تمدن اسلامی در دانشگاه ها بود، تلاش هایی صورت گرفت که تدریس این ماده از فهرست موضوعات درسی حذف شود، یا میزان توجه به آن کاهش یابد. به دلائلی که آشکار است گزینهٔ نخست ممکن نبود لاجرم به کاستن از میزان ساعات و توجه شایان به آن پرداختند. شیوهٔ این کار در کنار کاستن از ساعات تدریس فرهنگ و تمدن اسلامی بی توجه بودن به کیفیت مواد درسی و گزینش استادان توانا دراین زمینه بود.

پیش قراول تطبیق این طرح ها آقای شریف فایض وزیر تحصیلات عالی دورهای موقت و انتقالی بود. آقای فایض در زمان تصدی اش در وزارت تحصیلات عالی بدبینی اش را در برابر فرهنگ و ارزش های اسلامی پنهان نمی کرد وحتی گاهی نمی دانست که چگونه در برابر نمادهای اسلامی واکنش منفی نشان بدهد. می گویند روزی به دانشکدهٔ شرعیات دانشگاه کابل آمده بود، وقتی دید که بر سر دروازه های بخش های آن، فقه و اصول فقه، و فلسفه و عقیده، و تفسیر حدیث و... نوشته شده است به تعجب گفت: مثل آن که در این جا القاعده تربیت می شود، شما چرا در این جا مثنوی مولانا را نمی خوانید، یکی از محصلان به طنز برایش گفت: جناب وزیر از قدیم درس های شرعیات چنین بوده است و مثنوی مولانا را البته در دانشکدهٔ ادبیات می خوانند!

یکی دیگر از مظاهر بی توجهی به تدریس فرهنگ و تمدن اسلامی در تحصیلات عالی حال زار دانشکدهٔ شرعیات است، که نه به ساختمان و نماد بیرونی آن توجه شده است و نه به کیفیت مدیریت و مستوای علمی آن، ساختمان دانشکدهٔ شرعیات درمیان ساختمان های بازسازی شدهٔ دانشکده های دیگر دانشگاه کابل بیشتر به یک مخروبه می ماند تا به یکی از بخش های دانشگاه کابل.

امید می رود اقدام پارلمان و رئیس جمهور گامی نخست در جهت توجه به فرهنگ و تمدن اسلامی در عرصهٔ معارف و تحصیلات عالی تلقی شود و نه پایان کار در این زمینه.

بی تردید این گونه اقدامات در ضمن این که به بالندگی فرهنگ و هویت ملی افغانستان یاری می کند - کاری است که همه ملت های زندهٔ دنیا بدان می پردازند - سیمای دولت را درمیان مردم با جاذبه می سازد.

مجاهد
ارگان نشراتی جمعیت اسلامی افغانستان
مؤسس: استاد برهان الدین ربانی
سال تأسیس: ۱۳۵۷ خورشیدی
ناشر : دفتر فرهنگی
زیر نظر هیأت تحریر
آدرس : کابل- چهار راهی زنبق ـ هتل و رستورانت زنبق طلائی صندوق پستی : ۲۲۶
شمارهٔ تلفن: ۰۷۰۲۸۵۱۳۹
Website: www.mujahid1357.com
E-mail: Mujahid1357@Yahoo. com

"م.م" دې زمونږ په هېواد کې خپلې نیمګړنې سمې کړي

عبدالواسع

د ملګرو ملتونو د امنیت شورا یو پلاوی هېواد ته راغلی و چې مشرې د عقرب په شلمه په خبري کنفرانس کې وویل: "د افغانستان دولت په تیرو پنځو کلونو کې ډیر څه کړي؛ خو د دې ملک تر ټولو ستره ستونزه جنګیالي، اقتصادي بېوزلي د عامه پوهې نشتوالی، اداری فساد او نشه یي توکي دي، چې د افغانستان ثبات یې ننګولی او د ولس او دولت تر منځ یې فاصله پیدا کړې ده مونږ د یو اوږد مهال لپاره د افغانستان ملاتړي یو، او دا چې د دې هېواد امنیتی ځواکونه کمزوري دي؛ نو د بهرنیو ځواکونو شتون چې د امنیت شورا په تصویب راغلي اړین دي".

د م.م د امنیت شورا پلاوی اوس د حالاتو د معلومولو لپاره راغي؟ په داسې حال کې چې د ۱۳۸۰ل په قوس کې چې په بن کې دې سازمان جرګه جوړه کړه چې زمونږ د اوسنی نظام بیخ له هماغه جرګې لګیدلی؛ باید له هماغه وخته یې په خورا ځیرنې حالات څیرلای او د امنیت شورا چې په هېواد کې د ثبات راوستو لپاره کومې پرېکړې کړې وې؛ باید کټ مټ یې د خپلو اړوند ادارو له خوا تطبیق کړې وای لکه: ایساف ته یې دنده ورکړې وه، چې په کابل کې امنیت او ثبات ټینګ کړي او پردې سربېره ایساف باید له مرکزي حکومت څخه ملاتړ وکړي او په ولایتونو، ولسوالیو او لرېو پرتو سیمو کې د دولت واکې ټینګې کړي او په ګرد هېواد کې امنیتي وضعه ښه کړي.

خو زمونږ د ټولنې جاري واقعیتونه ښيي چې دا سپارل شوی دندې سرته نه دي رسیدلی او حتی اړوند اداري ناکامې شوي دي؛ نو لومړی باید "م.م" له دې ادارونه پوښتنې ګروېګنې وکړي.

په هېواد کې د امنیت راوستو لپاره تمه ده، چې "م.م" د خپلو تیر وتنو د جبیره کولو لپاره، د امنیت شورا له لارې نه له پولي نه پر بهر ځواکونو فشار راولي چې د افغانستان په چاروکې له لاسوهنې څخه لاس پر سر شي او همدغسې له دولتي ارګانونو سره مرسته وکړي، چې ټول ناراضیان د سولې او ثبات پر دسترخوان راټول کړي او له دې سره جوخت د ملي اردو او ملي پولیسو د تکمیل لپاره ګړندي ګامونه پورته کړي.

د امنیت شورا په پرېکړه چې سوله ساتي ځواکونه هېوادته راغلي؛ نو زمونږ هېوادوال دوی ته د یرغلګرانو په توګه نه ویني؛ بلکې په هېواد کې د ثبات او سولې راوستو لپاره دوی خپل نړیوال دوستان ګڼي؛ نو اوس زمونږ ولس د ټه سترګي پر لار دی، چې د هېوادنیو طرحو له مخې په ثبات راوستو کې زمونږ ټینګه ملاوتړي او هم د بشپړ امنیت لپاره زمونږ انتظامي ځواکونه غښتلي او د بې ثباتی راوستلو بهرني ملاتړیو ته اخطار ورکړي.

د "م.م" تر څارنې لاندی په ۱۳۸۱ل په ژمي کې د جاپان په مرکز توکیو کې د افغانستان د بیا رغاونې او پراختیا کنفرانس جوړ شو، چې د کنفرانس د پایلو عملي او اجرائیوی چارې یې "م.م" پر غاړه واخېستې، چې له ژمنو شویو پیسو څخه په سلو کې اویا "م.م" او انجو ګانو واخستې؛ خو له هغه وخته راهیسې تر همدا ننه پورې چې په میلیاردونو ډالره اخستل شوي زمونږ د هېواد په اقتصادي حالت کې یې بدلون نه دی راوستی او زمونږ هېوادوال په دې اړه "م.م" ته په شک ګوري چې ایا "م.م" زمونږ د بیوزلی هېواد د لاسنیوی لپاره نړیوالی مرستې راټولوي یا دا چې د افغانستان بیا رغاونه ورته یوه پروژه ده، چې د دوی پری خپل خیبونه ډك کړي؟ نو تر هر څه لومړی دا اړینه ده، چې "م.م" په دې باب خپل اړوند اداری او هغه انجوګانې چې دوی ورته مالي مرسته وکړې هغوی وپوښتي او زمونږ هېوادوالو ته قانع ځوابونه ووايي.

زمونږ د خلکو په اذهانو کې له مالي پلوه د "م.م" اعتبار تر پوښتنې لاندې راغلی دی نو ښه دا ده چې حقیقت پلټونکی پلاوی پر واقعیاتو ولاړ ګزارشات له خانه سره د امنیت شوراته یوسې چې "م.م" په افغانستان کې خپلو نیمګړتیاوو او ناکامیوته متوجه کړي او په خپلو پالیسیو کې له سره نوی کتنه وکړي د هغې ورځې په هیله، چې په ګرده نړی کې خلك یو بل ته په صداقت ویني او په سوله او اعتماد کې د ژوند بهیر پیل شي.

سفر بلیر به منطقه

احمد نریمان

بلر در پاکستان به این سخنان مشرف همصدا شد که می گفت: مبارزه با تروریسم از راه نظامی به نتیجه مطلوب نمی رسد وباید راههای دیگری را برای از میان بردن این پدیده جستجو کرد. پاکستان قبلا در وزیرستان این راه جدید را تجربه کرد و انگلیس ها هم این تجربه را در ولسوالی موسی قلعه به کار گرفتند

تونی بلر نخست وزیر انگلستان روز دوشنبه به افغانستان آمد و به صورت ناگهانی به هلمند رفت. او در آن جا با سربازان انگلیسی که درگیر جنگ باطالبانند دیدار نمود.

بلر پس از سفر به پاکستان و دیدار با پرویز مشرف رئیس جمهور آن کشور به افغانستان آمد. در پاکستان نیز مسالهٔ افغانستان بخشی مهم از مذاکرات میان آن دو را تشکیل می داد این سفر بلر به منطقه از آن جهت مهم است که بعد از شکست جمهوریخواهان در انتخابات میان دوره یی امریکا، زمزمه هایی به گوش می رسد که امریکا و متحد اصلی آن انگلستان در صددند بر راهکار های خویش در جنگ با تروریسم، نگاهی دوباره نمایند.

بلر قبلا در سخنانی، از جنگ عراق به عنوان ماجرایی که به فاجعه انجامیده است نام برد و این سخن وی یک تغییر مهم در سیاست انگلستان در رابطه با عراق تلقی گردید. سفر وی به منطقه و مذاکرات وی با مشرف نشان از نگرانی روزافزون انگلستان از وضعیت در افغانستان دارد. بریتانیا چهار هزار وپانصد سرباز در افغانستان دارد و در طول پنج سال گذشته حدود بیست تن از آنان در جنگ با طالبان و القاعده جان باخته و عدهٔ بیشتری مجروح شده اند.

وظیفهٔ مهم دیگری که نیروهای انگلیسی در افغانستان به عهده دارند، مبارزه با مواد مخدر است. به همین دلیل، زمانی که نیروهای امریکایی عزم خارج شدن از جنوب افغانستان را نمودند، انگلیسی ها جای آن ها را گرفتند. اکنون نه در جنوب امنیت برقرار شده و نه هم مبارزه با مواد مخدر به نتایج مطلوب و دلخواه انجامیده است. افغانستان همچنان بزرگترین تولید کنندهٔ تریاک در جهان است و جنوب در آتش ناامنی می سوزد.

بلر در پاکستان به این سخنان مشرف همصدا شد که می گفت: مبارزه با تروریسم از راه نظامی به نتیجه مطلوب نمی رسد وباید راههای دیگری را برای از میان بردن این پدیده جستجو کرد. پاکستان قبلا در وزیرستان این راه جدید را تجربه کرده و انگلیس ها هم این تجربه را در ولسوالی موسی قلعه به کار گرفتند. این نکته از زبان فرماندهان نیروهای خارجی بار ها شنیده شده است که جنگ با تروریسم در افغانستان به سالها وقت به اندازهٔ عمر یک نسل و امکانات زیاد نیازمند است.

تونی بلر این سخن تام کونیکس نمایندهٔ سازمان ملل متحد در افغانستان را تکرار کرد که طالبان شکست خورده اند و دلیل آن هم کم شدن عملیات نظامی آنان علیه نیروهای ناتو وافغان است. اما پذیرفتن این ادعا از آن جا دشوار می نماید که تجربهٔ دهها سال جنگ در این کشور نشان می دهد که در این سرزمین آتش جنگ در موسم سرما فروکش می کند. در زمستان سال قبل هم جنگ ها شدت فصل گرما را نداشت. بدون شک سال آینده باز هم افغانستان شاهد ناامنی های گسترده و خونین بخصوص در جنوب خواهد بود. ناتو می گوید که جنگ تنها عملیات نظامی نیست و باید با تغییر در وضع زندگی مردم، از گرایش مردم به سوی خشونت جلو گرفت اما گفته می شود زمان برای این کار خیلی کم و فقط سه ماه از فصل زمستان است. فصلی که جنگجویان کم تحرک ترند و فرصت برای بازسازی مغتنم است اما باید این نکته را هم در نظر داشت که کار در پروژه های بازسازی در این فصل از سال نیز کار توان فرسایی خواهد بود. اما سؤال اصلی این است که مجری این کار باید چه کسانی باشند؟

مردم جنوب از نیروهای خارجی خاطرهٔ خوشی ندارند و در عین حال فساد اداری گسترده در دستگاه دولت، نیز از چالش های دیگری است که به جای این که مردم را راضی بسازد موجبات جدایی بیشتر آنان از دولت را فراهم ساخته است.

اهمیت امروز افغانستان برای غرب نیز به خاطر آن است که هنوز رهبران القاعده دستگیر یا کشته نشده اند و در این کار بارها دولت پاکستان از جانب افغانستان متهم به پنهان کاری شده است

در دیدار مشرف و بلر، برای افغانستان از طرح یک برنامه به شیوهٔ برنامهٔ مارشال در اروپا سخن به میان آمد که بلر آن را در افغانستان تکرار کرد. بلر در این رابطه گفت که مشکل در تهیهٔ پول نیست اما مشکل اصلی این است که جنگ و ناامنی مانع بازسازی این مناطق است.

در دیدار مشرف با بلر از قول مشرف گفته شد که باید از آنانی حمایت شود که معتدل ترند. سخن وی را می توان اشاره یی به جانب کسانی چون حکمتیار تلقی کرد که در این اواخر چراغ سبزی از وی در برابر نیروهای خارجی به مشاهده رسیده است. لازم به تذکر است که کمک یک میلیارد دلار جدیدی که بلر برای کمک به پاکستان اعلان نمود، ظاهراً برای کم کردن احساس نفرت مسألهٔ قابل تأمل است. پاکستان هنوز هم نان ناامنی درافغانستان را می خورد.

با وجود این که پاکستان در طول پنج سال گذشته از روند بازسازی ضعیف در افغانستان بیش از افغانستان بهره برده است اما به این حد نیز قانع نیست. پاکستان در دوران جهاد هم از پولی که برای جنگ در افغانستان از طرف شوروی، کشور های عربی و غربی هزینه شد، بیشترین بهره را برد. یک طرح دهها میلیارد دلاری برای بازسازی افغانستان به شیوهٔ برنامهٔ مارشال در اروپا، می تواند برای اقتصاد پاکستان در این شرایط نهایت حساس بسیار مفید باشد. بنا به آماری که همیشه ورد زبان آقای کرزی بوده است، در طول پنج سال گذشته پاکستان همه ساله بیش از یک ملیارد دلار اموال به افغانستان صادر کرده است که مبادلات غیررسمی در آن شامل نیست. اگر این آمار درست باشد به صورت واضح می توان دریافت که بخش مهمی از درآمد حاصل از کمک های خارجی در افغانستان را پاکستان بلعیده است.

سفر بلر به این منطقه را باید بیش از یک سفر معمول برای بازدید از سربازان این کشور و دادن اطمینان به ادامهٔ کمک ها به دولت افغانستان تلقی کرد. هرچند بلر از کارنامهٔ پنج سالهٔ دولت کرزی تقدیر کرد و نیز به تعهد کشورش به کمک به مردم افغانستان تا نابودی کامل طالبان تأکید داشت اما وی می داند که برای این کار به نیرو های رزمی بیشتری نیاز است. اما اعزام نیرو های بیشتر به افغانستان در شرایط فعلی برای این کشور مقدور نیست و بازسازی اردوی ملی افغانستان در حدی که بتواند به صورت مؤثر جانشین نیروهای خارجی در افغانستان گردد نیز نیاز به زمان دارد.

فقط یک تهدید جدید و جدی تروریستی که در ظاهر به وسیلهٔ القاعده سازمان داده شده باشد، می تواند در آماده ساختن ذهنیت ها در غرب، برای اعزام نیروهای بیشتر به افغانستان و کمک به این کشور که با برنامهٔ مارشال پس از جنگ جهانی دوم قابل مقایسه باشد کمک خواهد کرد. کما این که اهمیت امروز افغانستان برای غرب نیز به خاطر آن است که هنوز رهبران القاعده دستگیر یا کشته نشده اند و در این کار بارها دولت پاکستان از جانب افغانستان متهم به پنهان کاری شده است. آیا به میان آمدن چنین تهدیدی برای غرب، بیش از همه به نفع پاکستان نیست؟

دومین کنفرانس اقتصادی منطقه یی

> **از چندین سال به این سو، از اعمار پایپ لاین های انتقال گاز از ترکمنستان به پاکستان و هند از مسیر افغانستان سخن در میان است و هرچند گاه یک بار این مسأله مطرح می شود اما بعد به آینده موکول می گردد. بدون تردید این آینده زمانی خواهد بود که امنیت در افغانستان برقرار گردد اما چه زمانی؟ این سؤالی است که درشرایط حاضر جواب دقیقی برای آن نمی توان سراغ کرد**

راوی

دومین کنفرانس اقتصادی منطقه یی با شرکت حامد کرزی رئیس جمهور کشور ما در دهلی جدید پایتخت هندوستان به کار خود پایان داد. در این کنفرانس حامد کرزی طی سخنانی از پیشرفت های افغانستان در طول پنج سال گذشته یاد آور گردید و افغانستان را یک کشور ایده آل برای سرمایه گذاری های خارجی خواند.

در این سفر رئیس جمهور را دکتر دادفر سپنتا وزیر امور خارجه، محمد اسماعیل وزیر انرژی و آب، عبید الله رامین وزیر زراعت و دکتر زلمی رسول مشاور رئیس جمهور در امور امنیت ملی همراهی کردند.

در این کنفرانس مسایل تقویت تجارت و داد وستد منطقه یی مورد بحث قرار گرفت که در آن موضوع حمل ونقل ترانزیتی، نیاز های کشور های منطقه به انرژی، توسعهٔ زراعت و تشویق سرمایه گذاری خارجی بخصوص در افغانستان شامل بود.

این کنفرانس بخصوص مورد توجه خاص افغانستان قرار داشت زیرا افغانستان در این منطقه از جهان، می تواند در ارتباط راه های ترانزیتی میان کشور های منطقه نقش مهمی را به عهده بگیرد. به خصوص این کشور به عنوان یک پل ارتباطی میان آسیای جنوبی و مرکزی دارای موقعیت حساسی است اما مشکل نا امنی در افغانستان مانع از آن است تا کشور های منطقه، چنین نقش را برای افغانستان، جدی بگیرند.

از چندین سال به این سو، از اعمار پایپ لاین های انتقال گاز از ترکمنستان به پاکستان و هند از مسیر افغانستان سخن در میان است و هرچند گاه یک بار این مسأله مطرح می شود اما بعد به آینده موکول می گردد. بدون تردید این آینده زمانی خواهد بود که امنیت در افغانستان برقرار گردد اما چه زمانی؟ این سؤالی است که درشرایط حاضر جواب دقیقی برای آن نمی توان سراغ کرد.

مانع دیگری که موجب گردیده به این نقش افغانستان به نظر تردید نگریسته شود، و چالشی در برابر تجارت آزاد منطقه یی بشمار آید، مسألهء تولید مواد مخدر در افغانستان است. امسال در افغانستان بیش از شش هزار تن تریاک تولید شده است که نود درصد از تولید تریاک کل جهان است. جامعهء جهانی و به خصوص همسایگان افغانستان از این مسأله نگرانند. طرح تقویت بخش زراعت در این کنفرانس می تواند از این نگاه بسیار مهم باشد.

تقویت بخش زراعت و توجه به تدارک معیشت بدیل برای دهقانان می تواند بخشی از یک مبارزهء مؤثر علیه مواد مخدر در افغانستان باشد. جامعهء جهانی در طول پنج سال گذشته در جهت بهبود وضع زراعت در افغانستان کمک قابل توجهی نکردند اما در مقابل، همه فشار ها بر دهقانان وارد آمد تا از کشت کوکنار دست بردارند و به جای آن به کشت محصولات دیگر زراعتی بپردازند. این در حالی است که جنگ های درازمدت، به سیستم آبیاری به شدت آسیب رسانیده و خشکسالی های پیهم، بخش زراعت را از رمق انداخته است. کار به جایی رسیده است که در بعضی از ولایات، کشت هیچ محصولی جز کوکنار نمی تواند مصارف دهقان را تکافو نماید.

در حاشیهء این گردهمایی منطقه یی، حامد کرزی با من موهن سنگ صدراعظم و زین العابدین ابوالکلام رئیس جمهور هند ملاقات نمود و طرفین روی مسایل دوکشور تبادل نظر نمودند. کشور هند از جمله کشورهایی است که در بازسازی افغانستان نقش قابل ذکری داشته است اما حامد کرزی به این مسأله هم متوجه بود که روابط میان هند وافغانستان تا چه حد می تواند برای پاکستان حساسیت برانگیز باشد. به همین دلیل وی در مصاحبه با هندوستان تایمز، در جواب سؤالی در مورد مداخلهء پاکستان در امور افغانستان، برخلاف معمول به نرمی سخن گفت و آن را به شکل یک گلایهء دوستانه مطرح کرد.

حامد کرزی در این سفر جایزهء صلح اندیرا گاندی را نیز دریافت نمود. این جایزه همه ساله به شخصیتی در سطح جهانی داده می شود که در راه صلح و امنیت منطقه یی و جهانی مصدر خدمت شده باشد

تا آن جا که مسأله به تاثیرات عملی این گونه کنفرانس رابطه می گیرد، برای افغانستان مجال مجددی بود تا مسألهء جلب کمک به بازسازی را در سطح منطقه یی بار دیگر مطرح سازد اما همانگونه که گفته آمدیم، این مسأله بیش از هرچیز به وضع داخلی کشور ما مربوط است.

کشور های دوست افغانستان از مسایل ناامنی، مواد مخدر و فساد گستردهء اداری در کشور ما نگرانند و تا این مسایل حل نشده است، همه کشورهای جهان و از جمله کشور های منطقه نسبت به وضع اقتصادی کشور ما اطمینان کمتری خواهند داشت.

نقش ترانزیتی افغانستان که در حقیقت استفاده از نقش استراتژیک افغانستان در ایجاد روابط اقتصادی میان کشور های این منطقه است، فعلا در گرو ناامنی ها به خصوص در مناطقی است که باید بخش بزرگی راههای ترانزیتی از آن بگذرد.این مسأله موجب گردیده است تا افغانستان نتواند نقش خود را به عنوان پل رابط میان آسیای جنوبی و مرکزی ایفا نماید. بنابراین نباید به این که از چنین گردهمایی ها در کوتاه مدت اثری مثبت و زودثمر بر اقتصاد کشور به مشاهده برسد، امیدوار بود.

الاهرام مصري ورځپانه:

امريکا په عراق کې د يو دروغجن شعار لپاره جنګيږي

د مصر چاپ الاهرام ورځپاڼې په دې وروستيو کې ويتنام ته د امريکا د متحدو ايالاتو د ولسمشر جورج ډبليو بوش پر سفر يوه څېړه نېزه مقاله کښلې چې په لنډو يې را اخلو:

"په هانوی کې د بوش څرګندونې ښيي چې د امريکا اوسنی دولت په عراق کې له يو ستر واقعي کړکيچ سره مخ دی چې لمن يې هره ورځ پراخېږی او پر ناسور تپ بدلېدونکی دی او که مخه يې ونه نيول شي؛ نو عراق به د امريکا لپاره دويم ويتنام وي. په عراق کې د مرګ ژوبلې زخمه تر دې حده رسېدلې چې لوی واړه، وچ او لامده هر څه په کې رانغاړي او که په وخت يې علاج ونه شي؛ نو ټول عراق به له ستوني تېر کړي او سيمی ته به دا اور هم وغځيږي؛ خو امريکايی چارواکي بايد د دې ربړې د حل لپاره بېړني اقدامات وکړي او د عراق مسلمان د خپلو پوځيانو د هوس قرباني نه کړي".

الاهرام زياتوي: "لومړنی پند چې امريکا يې بايد د ويتنام له جګړی نه واخلی دا دی چې د آزادي غواړی ملت د خپلو لپاره په زور او وسله څه لاس بری تر لاسه کېدای نه شي. دويم درس يې دا دی چې امريکا په عراق کې وخت اړوي، او دېته ته سترګې پر لاره ده، چې په عراق کې به حالات د دوی په بريا تر سره شي؛ نو ځکه يې د عراقی مختلفو ډلو، مذاهبو او قومو ترمنځ په درز او بې اتفاقی پيدا کولو لاس پورې کړی دی، چې له امله يې په لسګونو عراقی ولس لوی. وړوکی، ښځه او ماشوم د مرګ خولې ته لويدلي دي او د دې ډول سياست پايله به د عراق پر ويش او د کوچنيو کوچنيو هېوادونو رامنځ ته کول وي".

ورځپاڼه ليکي: "امريکا ته د وتلو ښه لاره دا ده، کومې ژمنې چې دې هيواد له عراق سره کړي هغه تر سره کړي او هغه دا چې غښتلی دولت جوړ کړي. ښيا يې پوځ او پوليس وروزي او دې کار ته بايد ژر اقدام وکړي او وروستي ديو مهال ويش له مخې خپل پوځونه وباسي".

الاهرام په پای کې ليکي: "امريکا په دې شعار په عراق کې جګړه کوي چې ګواکې د "آزادی او ترهګری" ترمنځ جګړه روانه ده او بايد "آزادی" پر "ترهګری" بريالی شي؛ خو دا خيالی شعار د عراقيانو څه پر درد خوري؟ د امريکا دولت بايد د دی شعار پرځای د کړکيچ د حل لپاره لاره ولټوي او که نه عراق به امريکا ته دويم ويتنام وي، او عراقيان به د زياتې وينې د ورکړې په بدل کې خپله آزادي تر لاسه کړي.

مخکی تر دې چې اروپايي هېوادونه د عراق د کړکيچ لپاره فکر وکړي او پر سياسي او اقتصادي نړيوالو معادلويې له اغېزې نه په تشويش کې وي بايد د سيمی هېوادونه د عراق د کړکيچ حل ته راودانګي او که نه ټوله سيمه به دا اور په لمبو کې لوايه شي.

لطف و زیبایی در شعر های عاصی

محمد اسحاق فایز

پیوسته به گذشته

لفظ زیبا و تعابیر دلنشین در اشعار عاصی فراوان است. او به گونهٔ بارزی در شعرهایش چه از نوع نیمای و سپید و چه از نوع غزل به جلوه هایی دست یافته بود که اکنون نبود او را به دریغی مبدل ساخته است. وقتی تنهایی اش به حدی دردناک می رسد خلوتی آن چنانی را جستجو می کند، خلوتی که شایان بیان قصه های او از یارش باشد. او حتا در این لحظات آیینه یی را هم نمی یابد و در انتخابش مترددد است:

خلوتی کو که خیالات تو آنجا ببرم
دیده بر بندم و دل را به تماشا ببرم
قصه ام را به کدام آیینه فریاد کنم
شهر خود را به سر راه کی آباد کنم
بار این درد همان خوب که تنها ببرم

(خلوت ـ گزینهٔ لالایی برای ملیمه)

شعر خوب را از درونمایهٔ خوب آن می شناسیم، روانی و فصاحت بیان را نیز از ممیزات دیگر آن می دانیم. عاصی باغ را با خنده های یارش آبیاری شده می بیند:

آمد و خود را به دریا بار جاری کرد و رفت
باغ را با خنده هایش آبیاری کرد و رفت
آتشی افروخت از جنس تبسم در چمن
زخم گندم زار را مرحم گذاری کرد و رفت
آمد و برشاخسار اما بلند افشاند دست
دیده و دل را شهید بی بهاری کرد و رفت
بازوانش را به دریا داد و چشمش را به کوه
مدتی این خاکدان را سبزه کاری کرد و رفت
قصه ها پرداخت از شمشیر از ماه درخت
مادران سوگ را با گریه یاری کرد و رفت
آفتابی بود مرد از گرمی و تابندگی
از گریبان شفق پرتو نثاری کرد و رفت

(غزل مرد ـ همان گزینه)

خزان با زرد زدگی برگ های درخت آغاز می شود. این لشکر پاییز است، بعد این برگ ها چون دفتر باغ ورق ورق شده می ریزند:

نشست لشکر پاییز روی شانهٔ باغ
ورق ورق شده و دیوان عاشقانهٔ باغ
تو گویی از دل من رنگریز و پیر فصول
زمینه ساخته بر گوشه و کرانهٔ باغ

(دیوان عاشقانهٔ باغ ـ همین گزینه)

در پی این تاراج دردگین او به شوکت درویش های سبز قبا هم دریغی دارد:

دریغ شوکت درویش های سبز قبا
دریغ رونق روحانیان خانهٔ باغ

(همان)

و یا:

مگر که قافلهٔ عاشقان فتاده به راه
صدا صدای جدایی است در میانهٔ باغ
بهار را به گلو گاه باد می شکند
تغزل و غم دلتنگی زنانه باغ

(همان شعر و همان گزینه)

یکی از زیبا ترین شعرهای نیمای عاصی همانا شعر "بیا که گریه کنم" می باشد. در این شعر بلند روحی حماسی در غوغاست. این شعر یادوارهٔ عاشقانه یی است برای دوستداران عصیان گران در خاک، برای مظلومان و شکستگان، فریادی جگر خراش از شاعری عصیانگر و نجوای درد آگین مادری که برای زخم و نبود فرزندش مویه می دارد.

این شعر سیاسی است و اجتماعی و حتا سوگنامه است و سرانجام شبنامه است بر دربار تاریک شب و حکومت های شب. در اینجا بریده هایی از این شعر بلند را می آورم از گزینهٔ دیوان عاشقانهٔ باغ:

برای آواره گی و بی هنری:

بیا که گریه کنیم
به تلخکامی دوشیزه گان آواره
به بی زبانی دروازه های
بسته
شکسته
به خاطر غم بسیار و شادمانی کم
به خاطر شب و روز سیاه بی هنری
بی شعری
بیا که گریه کنیم

در مقام عشق و زیبایی و آزادی:

بیا که گریه کنیم
به مردگان خود و مرگ های تعلیمی
به زندگان و سیه چال های مرگ و سقوط
برای عشق
برای زیبایی
برای سنگ سپیدی که یادگاری را
در آن سیه کردیم
برای خاطره ها
ـ لحظه های زود گذر ـ
برای بانگ نماز بزرگ آزادی
بیا که گریه کنیم
شبانگهان و خیالات دسته جمعی را
فرا خوانیم
و زار گریه کنیم.

برای مرگ های عبث گرسنه زینان و رویش یک امید:

به سرزمین اجل ها و مرگ های عبث
ترانه های بشارت

امید
آغازیم

به مویه های هم آهنگ سازگار شویم
شگوفه های نخستین فرو دین باشیم
در این دیار نه دیوانه مانده نی عاشق

:
:
:

جوان شدن چقدر ناخوش است
وحس مرگ چه مقدار ناسزا است
بد است

شکم گرسنه ترینان شهید می گردند
شکم گرسنه ترینان
به سوی مرگ فرستاده می شوند
بیا که گریه کنیم

(همان گزینه ـ شعر بیا که گریه کنیم)

ترانهٔ شام از غزل های زیبای دیگر عاصی است، تصویرهای عاصی از شام همه زیبایند:

خوشا بهانهٔ دیدار با بهانهٔ شام
نظارهٔ تو به دهلیزهای خانهٔ شام
غزلسرای شب و روز عشق های منست
صفای حاشیهٔ برج آشیانهٔ شام
حدیث روی ترا نقش می کنند به خویش
چراغ کوچک مه، گوشه های شانهٔ شام
به لحظه لحظهٔ روزم تنسته بافته است
دقایق خوش و مرجانی کرانهٔ شام
هزار بار به جنت رسانده است مرا
بهار روی تو در رنگ عاشقانهٔ شام
به یاد روی تو تا شام مرگ خواهم خواند
سرود صبز دل خویش با ترانهٔ شام

(همان گزینه)

و اما با این بریده هایی از شعر خبردار عاصی این جستار را به پایان می آوریم. روح عاصی شهید شاد!

خبردار:

اگر دست و بازو اگر شانه است:
اگر مظهر لطف و یارانه است:
اگر بوی گل بام کاشانه است:
و گر که سراپای دردانه است:
خبردار بیگانه بیگانه است
خبردار بیگانه بیگانه است

***

در این خاک بسیار بیگانه ها
فشاندند تخم جدا و جفا
به عنوان یاری و صد ناروا
زده زخم با خنجری آشنا
زبیگانه این ملک ویرانه است
خبردار بیگانه بیگانه است
چو بیگانگان یک بر و یک سرند
تمامش ز یک جنس و یک جوهرند
همش فتنه انداز و حیله گرند
همش لاش خواران کشورند
به هوش آی کرگس نه پروانه است
خبردار بیگانه بیگانه است
تو دیدی که مزدور و بیگانه یی
چه کردند با قوم فرزانه یی
تو دیدی که چون در وطنخانه یی
نه تر ماند بر جا نه سامانه یی
خلاصه سخن که به بایانه است
خبردار بیگانه بیگانه است

د مصر په سترو اهرامونو کې جعل کاري

ژباړن: عزیز تحریک

په نړۍ کې منل شوې ده چې په مصر کې درې غټ اهرامونه (تاریخي څلي) فرعونیانو د تاریخي یادګارونو په څېر جوړ کړي دي. له دغو درې اهرامونو څخه لومړنی یې منځنی اهرام ګڼل کیږي چې د دریم فرعون د "ژوسر" په زمانه کې ودان شوی دی. د غټ اهرام جوړوونکی څلورم فرعون "خېوپس" یا په بله اصطلاح خوفو پېژندل شوی دی. دویم اهرام خېفرین یا خفره ودان کړی دی. د همدې فرعون په امر د عیسی له زوکړې څخه ۲۵۰۰ کاله پخوا دا دویم اهرام د سلوکالو په اوږدو کې او په همدې توګه د غټ سفینکس یانې د ابولهه مجسمه یې له سترو دره غنو څخه جوړه کړې ده.

د ډېرو اهرامونو په داخل کې پرله پسې راتلوونکو فرعونیانو خپل نومونه او لاسلیکونه د یادګار په توګه پرې ایښي دي. د اهرامونو په داخلي دېوالونو باندې "د مړو له کتابونو" څخه جملې ګڼل شوې دي.

په ګیزه کې اهرامونه د ظاهري ښکلا او لاسلیکونو له پلوه له نورو اهرامونو سره څرګند توپیر لري په دې مانا چې د ګیزې اهرامونه ډېر غټ دي. داخلي جوړښتونه یې پېچلي دي، لاسلیکونه او یادګاري جملې په کې نشته.

د مصر اهرام پېژندوونکیو عالمانو څنګه وکولی شول چې دا اټکل کړي چې کوم اهرام د کوم فرعون په زمانه کې ودان شوی دی؟ د دې پوښتنې خواب دا دی: لرغون پېژندوونکو د فرعونیانو له پر له پسې نومونو او د دوی د واکمنۍ له مهالونو څخه یې ګټه اخیستې ده. په دویم اهرام کې د انسانانو د جسد هډوکي موندل شوي دي. د لرګي په تابوتونو کې چې د هر تابوت پر سر لاسلیك شوی دی: "من .کا .را" – (MEH – KA – PA) یا په بله اصطلاح: "من کاوره" (Mehkaypa). دا د څلورم فرعون لقب و، چې په 26 مې پېړۍ (د عیسی له زوکړې د مخه) کې د مصر واکمن و.

د اټکې د ستر اهرام د یوه دهلېز پر دېواله باندې په سره رنګ کښل شوی دی. تاکل شوې ده چې دویم اهرام د خېفرین په زمانه کې ودان شوی دی. پلټوونکو منلې ده چې د ابولهه (سفینکس) مجسمه هم د همدې فرعون په زمانه کې تورل شوې ده. همدا نظر تاریخ پوه هېودیت هم منلی و. د قاهرې په موزیم کې د خېوپس د زمانې یادښتونه خوندي شوي دي. په هغو اسنادوکې د اهرامونو د ودانولو په څانګړې توګه د ایسیدې د الهې معبود یا د اهرامونو د ښتنې د جوړونې د کار د پای ته رسېدو نېټه درج شوې ده. په هغو اسنادو کې یادونه شوې ده چې فرعون امر وکړ چې نوموړی معبود (اهرام) دې د سفینکس (ابولهه) د کور ترڅنګ ودان شي.

دا چې خېفرین له خیوپسه څخه وروسته د مصر پاچا و او د هغه په زمانه کې د سفینکس مجسمه منځ ته راغلې ده نو د هغه څخه مخکېنې فرعون خېوپس د ایسیدې معبود څنګه کولی شول چې د سفینکس د مجسمې ترڅنګ ودان کړي؟ په داسې حال کې چې د سفینکس مجسمه اصلاً د هغه په زمانه کې هیڅ نه وه!

دا یوه معما ده بله دا چې ولې هغه د ایسیدې معبود د اهرامونو د واکمنۍ په نوم نومولی دی؟ له دې پوښتنې څخه داسې جوتېږي چې اصلاً د خیوپس په زمانه کې د سفینکس مجسمه او ستر معبود (د ګیزې اهرام) پخوا تر ده ودان شوي وو.

ذکریا سېتچین لیکي: "زما لاس ته یوه لیکنه راغلې ده چې په هغې کې یاداورې شوې ده چې د تابوتونو د پاسه لاسلیکونه د پخوانیو عیسویانو په دوران پورې اړه لري. په هماغه زمانه کې هم یو فرعون د مصر واکمن و چې نوم یې میکېرین ویانې له لومړنیو فرعونیانو څخه دوه زره کاله وروسته پاچا و. له دې مطلب څخه دا پوښتنه رامنځته کېږي چې تابوتونه په یو ډول د ډولونو د دویم اهرام منځ ته ور داخل شوي دي؟ دا یوه بله معما ده!

د خوفو لاسلیکونه په 1385م کال کې انګرېزي ډګروال خاواردوایسي د اهرام په داخل کې کشف کړل. د هغه مرستیال "تېکي خیل" د تابوتونو د سرلاسلیکونه او د دېوالو ځینې لیکنې نوټ کړې او وروسته همغه ځای ته د انګلستان او اطریش قونسلان ور وبلل شول، د دې له پاره چې هغوی اصلي لیکنې او لاسلیکونه په خپلو سترګو ووینې او تصدیق یې کړي. نوموړو قونسلانو د "تېکي خیل" پر کاپي شوو کاغذونو باندې امضاوې وکړې.

په همدې ترتیب سره د خېوپس د ستر اهرام د جوړونې د کار پروسه ومنله شوه. ما د برتانیې په موزیم کې د خپلي کاپي شوي اسناد ولیدل. زما د اټکل له مخې دا څرګنده جعل کاري ده. دا چې هر چا د فرعونیانو نومونه د اهرام په داخل کې پر دېواله باندې لیکلي دي، دا یوه نه ښوونکي اشتباه ده. دا کاپي شوي اسناد تر هندارو لاندې ایښودل شوي دي او ښېښې لیکنوته انعکاس ورکوي. په ډاګه جوتېږي چې دا لاسلیکونه د خوفو نه دي بلکې د راوفو دي. څومره چې ما ته معلومه ده (را) د مصر ستر خدای ده.

زه فکر نه کوم چې د مصر کوم اطرافي وګړي به خپل ځان ته دا حق ورکړی وي چې پرهاغه تېره زمانه کې یې د خپل تابوت پرمخ د ستر خدای لاسلیك کړی وي.

زما پر ګومان د اهرام په داخل کې لاسلیکونه د انګرېزي ډګروال خاوارد وایسي او د هغه د مرستیال "تېکي خیلي" ساخته کاري ده. زما دا وړاندیز په ۱۹۸۳ کال کې ثابت شو؛ پر دې مانا چې ما د پنسلوانیې د ولایت له اوسېدوونکي پیتس بورګ څخه لیك تر لاسه کړ، هغه په خط کې راته لیکلي و: ما ته اولتېره الېنه (زما بابا - د پلار پلار) ویلي و چې زه د انګرېزي ډګروال وایسي په ګرځندویې (پلټونکې) ډله کې غړی وم، زه د اهرام په داخل کې د وایسي د جعل کارۍ عیني شاهدیم.

څه موده وروسته اولتېره د خپل بابا هغه لیك ماته وښوده په کوم کې چې د وایسي انګرېزي ډګروال له خوا د مصر د اهرام په داخل کې (پر دېوالونو د خود سازو کرښو) یانې د جعل کارۍ پروسه بر بنډوي." (1)

اخخلیك: د منځنۍ ختیځ د کلتور او د سپېڅلو کتابونو د کارپوه ذکریا سېتچین څرګندونې او وړاندیزونه.

راهیابی زبان فارسی به نیم قارهٔ هند

بخش سوم

ترجمه و تلخیص: محمد نسیم فقیری

در عهد سلطان سکندر لودی نیزکتاب هایی از منابع سانسکریت به فارسی ترجمه شد که"طب سکندری یا معدن الشفاء اسکندری" از آن جمله است که توسط میابهوده ولد خواص خان ترجمه گردیده است

از شعرای عهد علایی، علاوه بر امیر خسرو و امیر حسن- که به سعدی هند شهرت یافت- می توان از صدرالدین عالی، فخر الدین قواس، حمید الدین راجه، مولانا عارف، عبید حکیم شهاب الدین انصاری نام برد. انصاری شاید همان شخصیتی باشد که امیر خسرو با نهایت تعظیم و تکریم و با لقب امام از او یاد می نماید. تمام این شعرا از دیوان معاش دریافت می داشتند، چنان که برای امیر خسرو سالانه مبلغ یکهزار تنکه تعیین شده بود. مورخین زیادی نیز وابسته به دربار علاء الدین خلجی بودند که در مورد یکی از آنان به نام امیر ارسلان، نویسندهٔ تاریخ فیروز شاهی می نویسند که او تاریخ گذشته را از حفظ داشت، هم چنان کبیرالدین ولد تار الدین عراقی، تاریخ عهد علائی را نگاشته بود که مشتمل بر چند مجلد بود. به همین صورت تعداد زیادی طبیب و منجم نیز در دربار حضور داشتند.

بعد از وفات علاء الدین خلجی، آشوب و اغتشاش کشور را فراگرفت تا این که غیاث الدین تغلق والی دیپالپور تخت دهلی را از قبضهٔ خسروخان غاصب بیرون کشید و طبق مشورت امرا و خواست مردم، ادارهٔ امور به پادشاهی رسید. دورهٔ حکومت او بسیار کوتاه بود، ولی در عهد حکومت پسرش یعنی محمد تغلق، علم و هنر دوباره راه ترقی و پیشرفت را در پیش گرفت. این پادشاه از شمار سلاطین دهلی از چند لحاظ دارای امتیاز و برجستگی خاصی بود: به علوم مختلف دسترسی کامل داشت و در فصاحت و شیرین کلامی بی نظیر بود. او هم چنین یک خوش نویس ممتاز و دارای حافظهٔ بسیار قوی و اعجاب انگیز نیز بود«فرشته» در مورد حافظهٔ او می نویسد که شاهنامهٔ قصهٔ امیر حمزه را از بر داشت و هر آنچه را که فقط یک بار می خواند به حافظه می سپرد و هرگز فراموش نمی کرد. به طب و علوم طبیعی علاقهٔ خاص داشت، حتی بعضی بیماران را شخصا تداوی می کرد. با علمایی چون سعد منطقی، عبید شاعر، نجم الدین انتشار و مولانا علم الدین انصاری اکثر اوقات مشغول بحث و تبادل نظر بود. از علم و هنر پروری او داستانها گفته اند. و مورخین معاصر چون«برنی» و«ابن بطوطه» از داد و دهش او به تفصیل یاد کرده اند. با شعر مهربان بود و خود نیز شعر می سرود و به قول«فرشته» در حالت نزع می گفت:

بسیار درین جهان چمیدیم
بسیار نعیم و ناز دیدیم
اسبان بلند بر نشستیم
ترکان گران بهاء خریدیم
کردیم بسی نشاط و آخر
چون قامت ماه نو خمیدیم

بعد از وفات علاء الدین خلجی، آشوب و اغتشاش کشور را فراگرفت تا این که غیاث الدین تغلق والی دیپالپور تخت دهلی را از قبضهٔ خسروخان غاصب بیرون کشید و طبق مشورت امرا و خواست مردم، ادارهٔ امور به پادشاهی رسید. دورهٔ حکومت او بسیار کوتاه بود، ولی در عهد حکومت پسرش یعنی محمد تغلق، علم و هنر دوباره راه ترقی و پیشرفت را در پیش گرفت. این پادشاه از شمار سلاطین دهلی از چند لحاظ دارای امتیاز و برجستگی خاصی بود: به علوم مختلف دسترسی کامل داشت و در فصاحت و شیرین کلامی بی نظیر بود

در عهد این سلطان بود که شاعر شهیر، بدر چاچی(شاشی) به دهلی آمد و تا سال ها درین شهر بسر برد او در مدح محمد تغلق قصاید زیبا و بلندی سرود و از کارنامه های او در یک مثنوی موسوم به«شاهنامه» می توان یاد آوری نمود.

مؤرخین در مورد سخاوت سلطان محمد تغلق می نویسند که بخشش های تمام عمر حاتم طایی و معن بن زایده با کمترین بخشش یک روزهٔ او برابری کرده نمی تواند، هنگام داد و بخشش هرگز میان فقیر و غنی آشنا و بیگانه فرق نمی گذاشت. ملک غازی که یک شاعر خوش طبع بود، سالانه صد هزار تنکه از او دریافت می داشت.

با شنیدن جود و سخای او بود که شخصیت های بزرگ، اهل علم و هنر و افراد محتاج و مصیبت زده از عراق، خراسان، ماوراء النهر، ترکستان، روم و عربستان، گروه گروه به هندوستان می آمدند و او را بالاتر از توقع و انتظار می یافتند. تفقد و دلجویی از این افراد به اندازه ای بود، که بنا به گفتهٔ ابن بطوطه استعمال کلمهٔ«غربا» با اجنبی، بیگانه و مسافر برای آنان رسما ممنوع شده بود. و به جای آن حکم شده بود تا کلمهٔ«اعزه» به کار برده شود. همین جهانگرد می نویسد که، به همه افراد مناصب و مسؤولیت های مهم سپرده می شد و حتی بر مردم هند ترجیح داده می شدند. ابن بطوطه از علمایی یاد می کند که از سلطان، تحایف گرانقدر، خلعت و معاش دریافت می داشتند. از آن جمله است:

شیخ رکن الدین شیخ الشیوخ مصر، واعظ ناصرالدین ترمذی، عبدالعزیز اردبیلی، شمس الدین اندکانی، عضدالدین شوزکاری، قاضی مجدالدین، برهان الدین صاغرجی، حاجی کاون و غیره. شمس الدین اندکانی در مدح سلطان قصیده ای به زبان فارسی سرود و چنان مورد پسند سلطان قرار گرفت که در بدل هر بیت آن، یک هزار دینار صله و جایزه داد.

ابن بطوطه می نویسد که، صله و بخشش به این بزرگی،قبل از این هیچ سلطانی، به هیچ شاعری نداده بود. در عهد حکومت فیروز تغلق، جانشین سلطان محمد تغلق به علما و شعرا و تأسیس مدارس دینی توجه بیشتر مبذول گردید.

گفته می شود که همه ساله مبلغی، اضافه از سه صد هزار دینار(پاوند) را صرف این امور می نمود. «برنی» می نویسد که، انعامات و معاشاتی که به علما، مشایخ، مدرسان، واعظان و مفتیان دارالملک دهلی داده می شود از مرز هزاران گذشته و به صدها هزار رسید مساجد و مدارس قدیم و جدید که تقریبا خالی بودند، ار علماء مدرسان و طلاب پر و با رونق گردیدند. حتی به مدرسین دهات نیز معاش مقرر و به قدر و منزلت آنان افزوده گردید. مدرسین که قبلا صد یا دوصد تنکه دریافت می داشتند و آن هم قطع شده بود، برای آنان از چهار صد، تا هزار تنکه تعیین گردید و طلاب فقیر که محتاج ده تنکه بودند، اکنون صد و دوصد تنکه کمک تحصیلی اخذ می نمودند طلاب و علمای کوچک و بزرگ شهر دهلی همه از فقرو تنگدستی نجات یافته و به رفاه و آسایش رسیدند. اکثر آنان که قبلا حتی یک جوره کفش نداشتند، اکنون به برکت لطف و کرم سلطان، لباس های فاخر می پوشیدند و بر اسب های خوب سوار می شدند. اینان به درس و تدریس علوم دینی اشتغال داشتند و برای درازی عمرسلطان و دوام دولت او دعاها می نمودند. استادان علم قرائت،حفاظ، مذکرین، خطاط، قاری، مؤذن، مجاور وغیره که قبلاً بی کار و بی معاش بودند و در فقر و ناداری بسر می بردند در اثر توجه و عنایت پادشاه، صاحب معاشات خوب گردیدند.به همین صورت خانقاه هایی که در شهر و اطراف آن از سالها به حالت متروکه در آمده بودند.و حتی پرنده ای در آن پر نمی زد و جرعه آبی برای یک تشنه پیدا نمی شد، اکنون به لطف و کرم سلطان وقت دوباره آباد و معمور گردید و قریه ها و زمین هایی به آن وقف شد تنها سالانه مبلغ سی هزار تنکه صرف خانقاه ها و مخارج مسافران و معاشات می گردید.

به افراد خانواده های شیخ فریدالدین، شیخ بهاء الدین، شیخ رکن الدین و شیخ جمال الدین(هانسوی) معاش مقرر گردید. وبه آنان زمین هایی داده شد.

فیروز تغلق خود یک عالم خوب و دلدادهٔ علوم دینی بود. اثر او به نام مفتوحات فیروز شاهی شهرت دارد. در این اثر علاوه بر فتوحات از احکام، ضوابط و امور رفاه عامه در عهد خویش یاد آوری نموده است. در این عهد آثار قابل قدری به تحریر در آمده که از آن جمله است. تاریخ فیروز شاهی نوشتهٔ ضیاء الدین برنی. و به همین نام کتابی را شمس سراج عفیف نگاشته است. یک مورخ دیگر به نام محمد بهادر خانی کتابی را در مورد تاریخ عمومی ترتیب داده بود. در عهد فیروز تغلق ترجمهٔ کتاب های سانسکریت به زبان فارسی نیز صورت گرفت. یکی از این کتاب ها«دلایل فیروز شاهی» نام دارد که در موضوع علم هیئت و نجوم و توسط عبدالعزیز شمس تهانوی از سانسکریت به فارسی ترجمه شد، که در نوع خود خیلی مهم و منحصر بفرد است. همین مترجم یکی از داستان های عشقی هندی را تحت نام«مثنوی لواک و چندا» به فارسی ترجمه نمود و آن را به«جوناخان» فرزند وزیر مشهور«خان جهان» اهدا کرد. این مثنوی که رنگ تصوف داشت، بسیار معروف و حتی خطیب مشهور مخدوم تقی الدین ربانی، اشعار آن را در خطبهٔ نماز جمعه می خواند.

بعد از خاندان تغلق، خانوادهٔ سید روی کار آمدند دوران حکومت اینان بسیار کوتاه بود(۱۴۱۴-۱۴۵۱م) ولی بهمه حال درین دوره نیز جد اقل یک کتاب مشهور فارسی نگاشته شد تحت عنوان«تاریخ مبارک شاهی» توسط یحیی ابن احمد سرهندی که آن را به معز الدین مبارک شاه ثانی(۱۴۲۱- ۱۴۳۵م) تقدیم نمود. این کتاب در مورد اوضاع عهد خاندان سید یک مرجع واحد و قابل اعتماد است.

پس از خاندان سید، لودی ها به قدرت رسیدند که معروف ترین آنان سلطان سکندر لودی است(۱۴۸۹-۱۵۱۷م) در دربار این پادشاه تعداد زیادی از ارباب علم و هنر جمع گردیدند که عالم مشهور ایرانی، رفیع الدین شیرازی نیز شامل آنان بود. در عهد حکومت او به فلسفه توجه بیشتر مبذول گردید. چنانچه دو عالم از شهر ملتان به نام های شیخ عبدالله تلبنی و شیخ عزیزالله به دهلی آمدند وبه تدریس فلسفه پرداختند در عهد این پادشاه نیز کتاب هایی از منابع سانسکریت به فارسی ترجمه شد که«طب سکندری یا معدن اشفا اسکندری» از آن جمله است که توسط میابهوده ولد خواص خان ترجمه گردیده است.

در این دوره، محمود بن شیخ ضیاء «تحفة السادات في علم الغات» را نوشت که بعدها به«فرهنگ اسکندری» شهرت یافت و نخستین حلقهٔ سلسلهٔ طولانی تألیفاتی در این زمینه است که تحت سرپرستی حکمرانان مسلمان هندوستان تا سدهٔ ۱۸ و ۱۹صورت گرفته است. عهد طولانی سلطان سکندر لودی بدون شک دارای اهمیت بزرگ در تاریخ ادبیات فارسی می باشد. این پادشاه به علوم و فنون توجه زیاد داشت و شاعر معروف شیخ جمالی در عهد او می زیست که بعدا در مورد او سخن خواهیم گفت.

او از ندیمان خاص دربار بود در مثنوی«مهر و ماه» او یک اثر عالی به شمار می رود. سکندر لودی خود نیز دارای ذوق و قریحهٔ شعری بود و در شعر«گلرخی» تخلص می کرد.

قابل ذکر است که در عهد این سلطان، هندوها به زبان فارسی رو آوردند. خواندن و نوشتن فارسی را فرا گرفتند و به حیث کاتب و منشی در دفاتر حکومت توظیف گردیدند و در آخرین روزهای سلطنت دهلی، حکومت های مسلمانان در مناطق و ولایات مختلف دارای شعرا و ادبای مشهور گردیدند. سلطان تاج الدین فیروزشاه حکمران بهمنی دکن به علم، فضل، شعر و ادب بسیار ارزش قایل بود. در زمان او بود که وزیر مشهور محمود گاوان از ایران به دکن آمد(۱۴۵۵م). او در کنار اداره و سیاست یک ادیب و شاعر ورزیده نیز بود با شاعر شهیر مولانا عبدالرحمن جامی روابط دوستانه داشت. دو رساله در علم انشاء و یک دیوان شعر نیز دارد به وسیلهٔ او بود که ملا عبدالکریم نامی، تاریخ گجرات را تحت عنوان«مأثر محمود شاهی» وفضل الله بن زین العابدین ملقب به صدر جهان در عهد حکومت بیگرا حاکم مشهور گجرات نیز کتابی دیگر در مورد تاریخ گجرات نگاشت که به تاریخ«صدر جهان» شهرت دارد.

هم چنین محمد ایاز برای یوسف عادل شاه، کتاب«مفتاح السرور عادلشاهی» را نوشت. عالم مشهور وقت، شیخ شهاب الدین دولت آبادی در عهد ابراهیم شرقی، حکمران خاندان شرقی جونپور(۱۳۹۴-۱۴۷۱م) تفسیر قرآن کریم را تحت عنوان«بحر مواج» نوشت و تألیفات دیگری نیز دارد. به دلیل پیشرفت علوم و فنون بود که«جونپور» به شیراز شرق موسوم گردید. ابراهیم قوام فاروقی در عهد رکن الدین باریک شاه حکمران بنگال(۱۴۵۹-۱۴۷۴)"فرهنگ ابراهیمی" را نوشت. پیشرفت زبان فارسی در عهد سلطنت را می توان چنین خلاصه نمود که این امر در اثر توجه و عنایت حکمرانان از یک سو و ذوق و علاقهٔ علما، شعرا از سوی دیگر در کنار اشتیاق مردم به فراگیری علوم، ممکن و میسر گردیده است.

از(۷۱۲) تا(۱۵۲۶م) زمان مناسبی برای پیشرفت و رواج تصوف در شبه قاره بود و درین دوران است که تعداد زیادی از صوفیانی ظهور نمودند که تا هنوز صدها هزار ارادتمند در هر گوشه و کنار دارند و مقابر شان زیارتگاه خاص و عام است. شخصیت بزرگ و نام آوری چون حضرت علی هجویری غزنوی معروف به داتا گنج بخش، خواجه معین الدین چشتی، خواجه قطب الدین بختیار کاکی، خواجه فریدالدین گنج شکر، حضرت نظام الدین اولیاء، نصیرالدین روشن چراغ، سید حسن رسول نماء محمد الحسینی، گیسو دراز بنده نواز، بو علی قلندر پانی پتی، عبدالقدوس گنگوهی، همه درین روزگار سر برافراشتند و تبلیغ وتعلیم اینان در نشر و گسترش اسلام، نقش مهم و بسزایی داشت.

شخصیت های بزرگ صوفی که در عهد غزنوی از خارج به هندوستان آمدند، شیخ اسماعیل پیشقدم آنان است وبعد از او شیخ علی هجویری«داتا گنج بخش» به لاهور تشریف آوردند و در(۱۰۷۲) در همانجا وفات نمودند. یک صوفی مشهور دیگر عهد غزنوی سید احمد سلطان سخی سرور است که میان مردم به«لکهی داتا» معروف است. ارادتمندان او- اعم از مسلمان و هندو- سلطانی خوانده می شوند. او در سال(۵۷۷ هـ) در قریه شاه کوت نزدیک ملتان پدرود حیات گفت. در مدح و منقبت او و داتا گنج بخش ده ها سرود مردمی و محلی زبانزد مردم است درویش، ملنگ و فقیر با دو تار آن را در کوچه ها و بازارها زمزمه می کنند.

خواجه معین الدین چشتی، شاگرد شیخ عثمان بارونی مقیم چشت بود او در سال(۵۵۶ هـ) از غزنی به لاهور آمد و مدتی را درین شهر سپری نمود و بر مزار داتا گنج بخش چله کشید. بعداً به ملتان و از آن جا به دهلی رفت. در این وقت در دهلی رتهوی راج- که مؤرخین مسلمان او را «رای پتهوار» می خوانند- حکومت می کرد.

خواجه از دهلی به اجمیر رفت و در آنجا سکونت اختیار کرد و بنابر این به"خواجهٔ اجمیری" مشهور گشت. شاگرد او (خواجه بختیار کاکی) در دهلی بسر می برد و همانجا دفن گردید. درین دوران یک صوفی دیگر، بهاءالدین معروف به بهاء الحق که از مریدان شخصیت معروف(شهاب الدین سهروردی) بود، اساس سهروردیه را در ملتان گذاشت شاعر شهیر عراقی درین زمان به ملتان آمده و با او بیعت کرد. سلسلهٔ سهروردیه بعد از چشتیه دومین مقام را در شبه قاره دارد.

«لال شهباز قلندر» از شاگردان شیخ بهاءالدین بود که سلسلهٔ او را در سند اساس گذاشت و اکنون نیز هزاران مسلمان و هندو به آن عقیدت و احترام دارند یکی دیگر از بزرگان سند، سید جلال بخاری سرخپوش بود که در(۶۴۲ه) به«اوچ» آمده بود و یکی از نوادگان او به نام«مخدوم جهانیان جهان گشت» شهرت حاصل نمود.

ادامه دارد

بلای رشوت

احسان الله نکته دان

زشتی رشوه سبب می شود که این هدف شوم د رلابلای عبارت دیگر وعناوین فریبنده دیگر انجام گیرد ورشوه خوار ورشوه دهنده از نامهای مانند هدیه، تعارف، حق وحقوق وحق الزحمه وقلمانه وشیرینی وانعام وبخششی استفاده کنند. ولی روشن است که این تغییر نامها به هیچ وجه تغییری در ماهیت آن نمی دهد ودر هر صورت پولی که از این طریق گرفته می شود حرام ونامشروع است

یکی از بلاهای بزرگی که از قدیم ترین زمانها به این طرف دامنگیر جوامع بشری شده وامروز با شدت بیشتر ادامه دارد، موضوع رشوه خواری است که یکی از بزرگترین موانع اجرای عدالت اجتماعی بوده وهست وسبب می شود قوانینی که قاعدتا باید حافظ منافع طبقات ضعیف باشد به سود مظالم طبقات نیرومند که باید قانون آنها را محدود کند، به کار بیفتد؛ زیرا زورمندان واقویا همواره قادرند که با نیروی خود از منافع خویش دفاع کنند. این ضعفا هستند که باید منافع وحقوق آنها در پناه قانون حفظ شود. بدیهی است که اگر باب رشوت گشوده شود، قوانین درست نتیجه معکوس خواهد داد، زیرا اقویا هستند که قدرت پرداختن رشوت را دارند ودر نتیجه قوانین بازیجه یی تازه در دست آنها برای ادامهٔ ظلم وستم وتجاوز به حقوق ضعفا خواهد شد.

به همین دلیل در هر اجتماعی رشوت نفوذ کند شیرازهٔ زندگی در آن از هم می پاشد، وظلم وفساد وبی عدالتی وتبعیض در همه سازمانهای آن نفوذ می کند واز قانون و عدالت جز نامی باقی نخواهد ماند؛ لذا در اسلام مسأله رشوت خواری با شدت هر چه تمام تر مورد تقبیح قرار گرفته ومحکوم شده است ویکی از گناهان کبیره محسوب می شود. ولی قابل توجه این است که زشتی رشوه سبب می شود که این هدف شوم د رلابلای عبارت دیگر وعناوین فریبنده دیگر انجام گیرد ورشوه خوار ورشوه دهنده از نامهای مانند هدیه، تعارف، حق وحقوق وحق الزحمه وقلمانه وشیرینی وانعام وبخششی استفاده کنند. ولی روشن است که این تغییر نامها به هیچ وجه تغییری در ماهیت آن نمی دهد ودر هر صورت پولی که از این طریق گرفته می شود حرام ونامشروع است.

اسلام در آغاز متوجه خطر رشوه بوده در هر شکل وقیافه یی که صورت گیرد آن را محکوم می کند چنانچه پیامبر اسلام حضرت محمد صلی الله علیه وسلم جهت ریشه کن ساختن این بلای ناامیمون به رشوت دهنده و رشوت گیرنده هشدار داده فرموده است که رشوت گیرنده و رشوت دهنده هر دو در دوزخند. وهمچنان می فرماید:" خداوند گیرنده ودهنده رشوت وآنکس که میان آن دو است از رحمت خود دور می گرداند".

همین گونه اسلام جزیی ترین شائبه یی که مانع عدالت اجتماعی شود مردود دانسته آن را تحریم می کند. پیامبر (ص) هنگامی که دو تن از متخاصمان نزد وی جهت داوری آمدند فرمود:" من انسانی هستم همچون شما (مأمورم بر اساس ظاهر میان شما قضاوت کنم) نزاعی نزد من مطرح می شود، شاید بعضی در اقامهٔ دلیل از دیگری نیرومندتر باشد ومن بر مقتضای ظاهر دلیلش به سود او قضاوت کنم، اما بدانید چنانچه من حق کسی را برای دیگری قضاوت کردم، آن قطعه یی است از آتش، اگر آتش می خواهد آن را بگیرد و اگر نه آن را رها سازد".

در تاریخ زندگی پیامبر اسلام می خوانیم که: به او خبر دادند که یکی از فرمانداراتش رشوه یی در شکل هدیه پذیرفته، حضرت بر آشفت وبه او فرمود: **(کیف تأخذ ما لیس لک بحق؟!)** چرا آن را که حق تونیست می گیری؟ او در پاسخ با معذرت خواهی گفت:**(لقد کانت هدیة یا رسول الله)** آنچه گرفتم هدیه بود. پیامبر(ص) فرمود: **(أرأیت لو قعد أحدکم في داره ولم نوله عمله أکان الناس یهدونه شیئا)** اگر شما در خانه بنشنید واز طرف من فرماندار محلی نباشید آیا مردم به شما هدیه می دهند؟ سپس دستور داد هدیه را گرفتند ودر بیت المال قرار دادند ووی را از کار برکنار کرد.

اسلام حتی برای این که قاضی گرفتار رشوه های مخفی و ناپیدا نشود، دستور می دهد قاضی نباید شخصا به بازار برود، مبادا تخفیف قیمتها به طور ناخود آگاه روی قاضی اثر بگذارد و در قضاوت جانبداری تخفیف دهنده را کند.

برمسلمانان لازم است تا به وسیلهٔ پرداخت

با تأسف باید گفت که در کشور ما با نادیده گرفتن بازتاب رشوت در جامعه و این که چه موانعی را در راه عدالت اجتماعی خلق می کند بازار رشوت دهی و رشوت ستانی گرم بوده رشوه خواران بدون کدام ترس وهراس واحساس شرمندگی از مردم به عناوین گوناگون وشیوه های مختلف رشوتهای هنگفتی را دریافت می دارند وحتی جزوی ترین کاری را بدون پرداخت رشوت اجرا نمی کنند

پول ملک غیر راتصاحب نشوند؛ زیرا به دست آوردن ملک غیر از راههای نامشروع باعث هلاکت ونابودی انسان شده بی عدالتی ها را در جامعه به بار می آورد. قتاده یک تن از تابعان مشهور می گوید: ای ابن آدم، بدان که داوری قاضی موجب حلال شدن حرامی نمی شود وهمچنان باطلی را برایت حق نمی سازد، قاضی روی آنچه مشاهده می کند ویا گواهان شهادت می دهند داوری می کند، قاضی مانند شما بشری است که گاهی خطا می کند وگاهی در صواب است.

مراغی در تفسیر آیه منع خوردن مال یکدیگر بناحق می نگارد: در این آیه و حدیث، درسی است برای وکلای مدافع؛ زیرا آنها باید از پذیرفتن وکالت در دعوایی که می دانند صاحبش به باطل است، ابا ورزند. چون با اعتماد کامل می دانند که وی حق به جانب نبوده به زبان بازی و توانایی اش در گفتگو یقین دارد.

اما با تأسف باید گفت که در کشور ما با نادیده گرفتن بازتاب رشوت در جامعه و این که چه موانعی را در راه عدالت اجتماعی خلق می کند بازار رشوت دهی و رشوت ستانی گرم بوده رشوه خواران بدون کدام ترس وهراس واحساس شرمندگی از مردم به عناوین گوناگون وشیوه های مختلف رشوتهای هنگفتی را دریافت می دارند وحتی جزوی ترین کاری را بدون پرداخت رشوت اجرا نمی کنند.

جهت درمان این آفت باید انگیزه های اساسی آن شناسایی شود. از نظر نگارنده این سطور گرچه رشوت انگیزهٔ اقتصادی داشته و رشوه خواران بنابر نیازمندی هایی اقتصادی که دارند، جهت تکافوی آن به اخذ رشوت متوسل می شوند؛ زیرا عوایدی که یک تن کارمند دولت دارد به مراتب کمتر از نیازمندی های روزمرهٔ وی است. پس کارمند به طور مبرم و ناچار به اخذ رشوت ویا اختلاس مبادرت می ورزد؛ ولی انگیزه های دیگر را نباید نادیده گرفت که از نظر نگارنده ذیلا خلاصه می شود:

۱- **حرص مال اندوزی:** اشخاص حریص وآزمند به جمع آوری مال، با وجود داشتن کفاف زندگی دوست دارند که هر چه بیشتر از مال و متاع دنیوی بهره مند شوند و از زندگی مرفه بیشتری حظ ببرند. روی این ملحوظ آنها جهت نائل آمدن به این مأمول شیوه های نامشروعی را اعم از رشوه خواری واختلاس وسرقت در پیش می گیرند وآن را جزو عادت خویش قرار می دهند.

۲- **جهل ونادانی:** شاید انگیزهٔ دیگر رشوه خواری جهل به حرمت وقباحت آن باشد، چه بسا کسانی اند که نمی دانند آیا رشوه خواری گناه است یا نه! آیا در روز رستاخیز رشوه خواران مورد باز پرس قرار می گیرند؟ چه تأثیری در روند عدالت اجتماعی دارد؟

اگر انسان در پاسخ این سؤال ها عمیق شود وبداند که واقعا بلای رشوت بلای عظیم و زهر قاتلی است برای عدالت اجتماعی وتطبیق قانون در جامعه به رشوه خواری هرگز مبادرت نخواهد ورزید.

۳- **اعتقاد ضعیف به آخرت:** اشخاصی که به روز رستاخیز وآخرت عقیده ضعیف دارند وفکر می کنند که زندگی همین زندگی دنیوی وزندگی مادی هست وبس وبه آخرت با دیده شک وتردید می بینند واز ارتکاب بزرگترین گناه چه برسد به رشوه خواری دریغ نمی ورزند.

خلاصه ممکن است انگیزه های خرد وکوچک دیگری هم بوده باشد ولی انگیزه های فوق الذکر نقش کلیدی، بازی نموده و راه را برای رشوه خواری می گشاید. ولی باید راه درمان ودفع این بلا را باید جستجو کرد که از چه راه هایی می توان جلو آن را گرفت یا حد اقل در کاهش آن موفق شد. از نظر نویسنده این مقال دفع این بلا از طرق ذیل ممکن است:

الف- ایجاد ادارهٔ با اتوریته و با صلاحیت که بتواند از کارمندان و اشخاص ماتحت فرمان خویش مراقبت نموده قوانین نافذه کشور را در زمینه تطبیق نماید. در صورت تخلف کارمندان از قوانین، آنها را مورد باز جویی قرار داده شیوهٔ ترغیب و ترهیب را در زمینه اعمال نماید.

ب - تعیین معاش کفاف جهت بهبود وضعیت زندگی کارمندان دولت واجرای به هنگام آن

ج- استخدام ومقرری اشخاص مخلص ومتعهد به وطن وپرهیزگار واهل در رأس اداره وماتحت آن تا به زرق وبرق دنیا دل نبسته در به دست آوردن آن شیوه های نامشروع را پیشه خود نسازند. در غیر آن اصلاح اداره ممکن است به ثمر نرسد و موج بی عدالتی در کشور موجب طغیان خواهد شد. و انتظار ایجاد جامعه عاری از رشوه خواری که در آن عدالت اجتماعی تأمین شود به یأس مبدل خواهد شد. ولی چه خوب است مسلمانان از کتاب آسمانی خود الهام بگیرند وهمه چیز خود را در پای رشوه قربانی نکنند.

له ایران څخه راستون شوی بېوزلی هېوادوال:

نه پوهېږم چې کورنۍ به مې له سړنې ژمي ژوندۍ ووځي او که نه؟

زکوخیل

ټولوته جوته ده، چې د تېرو جګړو اغېزې د ټولنیز ژوند په بېلابېلو برخو کې تر سترګو کېږي او د هېوادوالو د ژوند هره برخه یې اغېزمنه کړېده، هېوادوال په تېره بیا د کابل ښاریان یې له ډول ډول ستونزو سره مخامخ کړي دي، د ژمي د سړو شپو په را رسیدو سره د هېوادوالو او په ځانګړې ډول د کابل ښار د بې شتو او خوارو کورنیو اندېښنې زیاتې شوي دي.

په ښار کې ډېرې کورنۍ دي، چې په دې نېږدې شپو ورځو کې له بهرنیو هېوادو خصوصاً ایران او پاکستان څخه له بې شمېره هیلو سره هېواد ته راستانه شوي، ډېری یې سرپناه او کور نه لري، یا د ژمي سړې شپې ورځې تر خیمو لاندې تېروي او یا هم د ښار په بېلابېلو څنډو کې په ورانو ودانیو او کنډوالو کې د یوې نا څرګندې راتلونکې له پاره شپې ورځې سبا کوي.

مثلاً: ډېرې بې شتو کورنۍ، چې د ښار په بېلابېلو څنډو کې د غرو په لمنو کې ژوند کوي، برېښنا نه لري. هلته د څښلو اوبه، چې د ژوند یوه ضروري اړتیا ده نه شته، ترانسپورتي اسانتیاوې نه لري، د سونګ د موادو لکه لرګي، سکاره، تېل او ګاز بیې او نرخونه دومره لوړ شوي دي، چې خوارې او غریبې کورنۍ یې د رانیولو توان نه لري.

د خوراکي موادو نرخونه له کنترول څخه وتلي دي، کومه ټاکلې بیه او قیمت نه لري، د هرچا خوښه، چې په کومه بیه یې پلوري. دا ټولې ستونزې سره یو ځای شوې او بې وزلې ښاریان یې تر ستونې نیولي دي.

د یادونې وړ ده، چې د ښاریو اوسیدونکی، (تورګل) چې په دې نېږدې وختو کې له خپلې کورنۍ سره له ایران څخه راستون شوی او د ښار په یوه څنډه کې د مهاجرینو په یوه کمپ کې ژوند کوي، خپلې ستونزې داسې بیانوي: "د باران د اورېدو په شپېو کې مو بامونه را ښاځي. کوټې ته مو د ننه یو پلاستیکي ترپال ورکړي دی، کله چې ترپال له اوبو ډک شي، بیا یې سطلونو ته راخالي او له کوټې یې د باندې وباسو. د خوراک له پاره څه نه لرو او د شپې له خوا مو د ماشومانو د پټېدو کالي په واک کې نشته. کوټې مو نم لري او د تودېدو توان یې نه لرو. نوموړی وایي، ماشومان مې له همدا اوسه ټوخی کوي. نه پوهېږم، چې زما د څلورو ماشومانو راتلونکې به څنګه وي؟ له راتلونکي ژمي به ژوندي راپاتې شي او که د ژمي بې رحمه ساړه به یې د تل لپاره له موږه واخلي".

د دې لپاره، چې د تېرو کالو ناخوالې تکرار نه شي او د تورګل په څېر له بې وزلو ښاریانو سره پر وخت مرسته شوې وي، هیله من یو، چې مسوولین او چارواکي په دې باب هلې ځلې وکړي او د پېښو له پېښېدو څخه مخکې د تورګل په څېر د اړو کسانو مرستې ته ور ودانګي او په وخت بې وزلو کورنیو ته د مرستې لاس ورکړي.

چند همسری در اسلام
قساوت یا عدالت؟

مولوی عبدالأحد

جنگ عدالت خواهی، و احقاق حقوق زنان، هر چند از سوی علم برداران این حرکت همیشه با حق طلبی منصفانه همراه نبوده و اغلب وسیلۀ تبلیغاتی در دست مغرضان گردیده تا بتوانند با اتهام های بی جا اندیشه ها و آرای مخالف خود را غیر منصفانه، به دور از عدالت و حق نگری عنوان نمایند و در این میان بیشترین تازیانه های به اصطلاح واقع گرایانه را بر پیکر اسلام و مسلمین فروکوبند، اما تشدید این جدال، هر چند اندک زمانی رونق گر کاذب تعصبات و ایرادات آنان شد اما در نهایت حقانیت آراء حکیمانه اسلام برملا گردید و اندیشمندان مسلمان و غیر مسلمان از مزایای بی شمار احکام و قوانین شریعت اسلامی پرده برداشتند.

یکی از دست آویزهای عدالت خواهی این تیپ از افراد یا افکار، برخورد با مسألۀ تعدد همسران و یا به اصطلاح چند همسری در اسلام است.

آنان بدون غور و دقت در جوانب احکام اسلامی، چند همسری را مردود دانسته و آن را عملی ظالمانه و برخلاف موازین انسانی و بشری بر شمردند.

اینان مجوز دادن به تعدد همسران در اسلام را مرادف با برده داری قلمداد کرده و چنین تصور می کنند که عملاً با مشروعیت چنین عملی، راه برای نظام برده داری باز شده است.

قوی ترین عاملی که باعث گردیده است تا اینان در برابر نظرگاه اسلام موضع بگیرند، عدم اطلاع کافی از شرایط اجرای چنین حکمی است و اگر می توانستند و یا می خواستند که مدعیات خود را بر پایه های استوار تحقیق و مطالعه استحکام ببخشند، قطعاً همانانی که در جهت حق جویی و حق طلبی حرکت کرده بودند، به انصاف خواهی و حقیقت نگری احکام اسلامی قویاً پی می بردند.

ایستادگی در برابر فطرت و ناموس خلقت، در نهایت جز به شکست و زبونی منتهی نخواهد شد و تنها تلاشی بی ثمر را در پی خواهند داشت، از همین رو است که می بینیم ادیان سماوی هم که خود منطبق با چنین منبعی شرف نزول یافته اند در نظر به این موضوع، از دروازۀ انکار وارد نشده اند بلکه با پذیرفتن اصل موضوع به اعمال قوانینی پرداخته اند که منجر به اصلاح و عدم انحراف می شود چنان که یکی از محققین به نام غربی در تاریخ ازدواج به نام (ویسنمارک) می گوید: "تعدد همسران به اعتراف کلیسا عملاً تا قرن هفدهم ادامه داشته است".

هم چنین، تورات تعدد ازواج را درست می داند و در انجیل هم مطلبی که ناسخ این امر باشد نیست. در همین قرن بیستم و پس از آن که کلیسا چند همسری را مردود دانست. مجبور شد تا رسماً به مسیحیان افریقایی اجازه دهد، همسران متعددی داشته باشند

هم چنان که دانشمند برجسته یی چون توماس، تنها راه حل جلوگیری از شیوع مفاسد اخلاقی را درست شمردن چند همسری می داند.

جالب است بدانیم که جریدۀ "الاهرام" چاپ مصر، خبری را منتشر کرد که اذعان می داشت، دولت آلمان از دانشگاه الازهر خواسته است تا نحوۀ تعدد همسران را در اسلام روشن سازد، زیرا آنان می خواهند ازین طریق راه حلی برای ازدیاد آمار زنان نسبت به مردان پیدا کنند. پس از این درخواست، جمعی از دانشمندان آلمانی به مصر آمده و در این ارتباط با شیخ ازهر مصر در تماس شدند و به گفتگو و تبادل نظر پرداختند، شیخ ضمن توضیحات خود آنان را متوجه این حقیقت در اسلام کرد و گفت: نکتۀ مهم در چند همسر داری این است که قرآن کریم، عدالت مطلق و کامل در رابطه با همسران را توصیه نموده و بر شوهر الزام گردانیده که هیچ کدام از همسران خود را بر دیگری در مال و در لباس و حتی در مسایل اختصاصی زنا شویی، برتری ندهد و پس از این توصیه های اکید است که آیۀ قرآنی می فرماید: "پس اگر ترسیدید که عدالت نتوانید پس یکی را ازدواج کنید".

اما این که تمایل قلب انسان به کدام یک از همسران است و به کدام یک قلباً علاقۀ بیشتری دارد، امری است که نمی توان حکمی بر آن مترتب دانست، بلکه علاقۀ قلبی انسان، موضوعی است میان قلب وی و خدای متعال و از همین جاست که حضرت رسول به پروردگار خویش روی آورده گفت: "بار خدایا، در آنچه مالکش بودم، عدالت پیشه کردم، اما آنچه در ملک تو است و مرا در آن دخل و تصرفی نیست (قلب) چاره یی برایش ندارم".

چنین نیست که اسلام تعدد زوجات را بدون قاعده و اساسی مشروع گردانیده باشد و این امر از هیچ قاعده و اصلی پیروی نکند. اگر قرار بر این باشد که مطلقاً تعدد همسران را مردود بدانیم، در این صورت در مواردی از جمله عقیم و نازا بودن زن، یا تولد فرزندانی نا سالم و مریض و یا آن که زن مصاب به مریضی بوده که امکان معالجه نداشته باشد، و یا آن که بد خلق بوده، زندگی و حیات شوهرش را به جهنم سوزانی تبدیل کرده باشد. مرد، چه می تواند بکند و چگونه خواهد توانست این مشاکل را رفع نماید، آیا راه "سالم تری به غیر از طلاق و از هم گسیختن شیرازۀ زندگی با همسر اول" جز آن که مرد بتواند، با همسر دیگری ازدواج کند و از زندگی و حیات سعادتمندانه یی برخوردار گردد، وجود دارد؟

البته در این میان نباید آمار رو به رشد زنان را به خصوص در هنگام جنگ ها، که عدۀ زیادی از مردان، از بین می روند، نادیده گرفت.

در چنین حالاتی تنها سه گزینۀ زیر را می توان به عنوان راه حل ارایه داد:

اول: آن که زنا را درست شمرد، که این کار عقلاً و علماً بر خلاف موازین انسانی و اخلاقی است.

دوم: آن که به عدم ازدواج این عده از زنان حکم کرد، که عملاً چنین امری خلاف واقع است.

سوم: به چند همسری مجوز داد، که تنها راه معقول و منطقی می تواند باشد.

جالب آن است که پس از یک دوره انکار و ضدیت غربیان و دگر اندیشان واپس گرایش های شدیدی به احیای تعدد همسری درمیان متفکرین شان دیده می شود، از جمله گوستاولوبون می گوید: "چند همسری به ترتیبی که اسلام عنوان کرده است از بهترین شیوه ها و الگوهای جامعۀ سالم است، این سیستم می تواند، بر استحکام خانواده ها بیفزاید و آنان را از آلوده شدن، پاک نگهدارد. و طبیعی است که بر اساس همین ملاحظات، زنان مسلمان سعادت مندانه زندگی کنند و از شأن و حرمت بیشتری نسبت به زنان غربی برخوردار باشند!!"

وی می گوید: "نمی دانم به اساس چه قاعده یی، اروپایی ها تصور می کنند، این سیستم، غلط و ناکار آمد است، در حالی که نظام تک زوجی غربی ها، عملاً به دروغ و نفاق مواجه است و من جز این که میان این دو گزینه نظام تعدد همسران را بر گزینم، راه سالم تری نمی یابم".

همچنین شوپنهاور، فیلسوف آلمانی، به چند همسری، ترغیب کرده، می افزاید: "آیا پس از این باز هم به این نتیجه نخواهیم رسید که چند همسری اساساً به نفع خانم ها است؟".

وی این سخن را پس از آن می گوید که ضررها و عواقب وخیمی که تک زوجی عامل آن است را بر شمرد، از جمله می گوید: تنها در شهر لندن هشتاد هزار دختر بی عفت وجود دارد ـ البته این رقم مربوط است به زمان شوپنهاور ـ خدا می داند که اکنون چه رقمی وجود خواهد داشت؟.

وی تصریح می کند که اینان دخترانی اند که شرف و حیثیت شان به دلیل نظام تک زوجی مردان به قربانگاه رفته است و نتیجۀ اباطیلی است که زن اروپایی خود را در چنگال آن گرفتار ساخته است.

وی می افزاید: "اگر به نظام طبیعی خلقت هم مراجعه کنیم، دلیلی نمی یابیم که از ازدواج مرد با همسر دیگری ممانعت داشته باشد، در حالی که زن وی به مریضی مبتلا بوده، عقیم و نازا باشد و یا آن که به دلیل سن زیاد و پیری نتواند از عهدۀ همسرداری به در آید. نمی توان واقعیت را نادیده گرفت، زیرا همانانی که تعدد همسران را جایز نمی شمرند خود هم به یک زن اکتفا نمی کنند! بلکه معشوقه های زیادی بر می گزینند و با آنان به عیش و نوش می پردازند، اما با عین حال هم در عرصۀ ابراز نظر و نوشتن، بر تعدد ازواج در اسلام طعن می زنند و می گویند: این کار باعث نادیده گرفتن حقوق زنان می گردد، در حالی که خود آنان عملاً با روش نا پسندیده تری، از شهوت پرستی سرباز نمی زنند!! و از همین رو است که گوستاولوبون نظام تک همسری را در کشور های غربی به دروغ و نفاق متهم می سازد.

شوپنهاور همچنین تصریح می کند: "حقیقتاً ما که می گوییم، مردان باید بیشتر از یک همسر نداشته باشند، می توان منکر این واقعیت شد که بیشتر و یا همۀ ما از چنین فرمولی پیروی نمی کنیم!".

دانشمندی دیگر به نام "کنزی" با تحقیقی که در آمریکا انجام داد، پی برد که ۶۰٪ از مردان آمریکا به زنان خود خیانت می کنند و ۴۰٪ زنان نیز عین عمل را انجام می دهند.

اما آنچه بر می گردد به موضوع طلاق و این که این امر در اختیار مردان قرار داده شده یکی از دلایلش این است که مردان بیشتر از زنان بر اعصاب خود تسلط دارند و طبیعی است که هم چون زنان تصامیم عجولانه یی نمی گیرند و علاوه بر آن، چون بیشتر فشارها و مشکلات زندگی مربوط به مردان بوده و آنانند که اغلباً مصارف و هزینه های زندگی را می پردازند، بناءً معقول نخواهد بود که با تصمیمی عجولانه و غیر منطقی از طریق همسر، این رشته به سادگی از هم گسیخته شود.

اما با عین حال هم، اسلام منافذی را در مواردی خاص برای احقاق حق زن ملحوظ دانسته، که از جملۀ آن "خلع" است که زن در بدل پرداخت وجهی به توافق همدیگر شوهر را به جدا شدن وامی دارد، اما چون طلاق، امری پسندیده و ستوده نیست، آخرین تلاش احکام اسلامی آن است که منافذ این پیمان شکنی را در آخرین حد ممکن مسدود نگهدارد و با عنوان نمودن این که "مبغوض ترین حلال ها نزد پروردگار طلاق است" عملی شدن این کار را به کم ترین حد ممکن تقلیل دهد.

جهان غرب، از جمله امریکا، پس از آن که به عنوان احیای حقوق زنان، طلاق را ممنوع قرار دادند، واپس مجبور شدند، قوانین خود را اصلاح کرده و به قانونی شدن طلاق معترف شوند و از جمله ایتالیا در این مورد همه پرسی انجام داد که اکثریت آنان رأی موافق دادند، حتی فرانسه قوانین خود را در این امر به شکلی مرتب ساخت که بیشترین نزدیکی را با قوانین اسلامی در امر طلاق دارد.

حقایق و وقایع مزبور نشان از آن دارد که نمی توان عقل و یا استنباط های شخصی را تنها ملاک اخذ و رد قوانین دانست بلکه در نظام کائنات و مجموعۀ بزرگ هستی که انسان هم بزرگترین عنصر آن را تشکیل می دهد، اسراری موجود است که تنها با دید عقل قابل دریافت نیست، شاید چند صباحی عقل و تدبیر انسان آن را مردود بداند و بر آن پشت بگرداند اما گذشت زمان پرده از حقایقی بر می دارد که عقل را توان رؤیت و مشاهدۀ آن نمی باشد. و این حکم شرعی هم یکی از همین حقایق فطری و قوانین طبیعی است که هر روز بر روشنی و وضاحت آن افزوده می گردد.

آنچه بر می گردد به موضوع طلاق و این که این امر در اختیار مردان قرار داده شده یکی از دلایلش این است که مردان بیشتر از زنان بر اعصاب خود تسلط دارند و طبیعی است که هم چون زنان تصامیم عجولانه ای نمی گیرند و علاوه بر آن، چون بیشتر فشارها و مشکلات زندگی مربوط به مردان بوده و آنان اند که اغلباً مصارف و هزینه های زندگی را می پردازند، بناءً معقول نخواهد بود که با تصمیمی عجولانه و غیر منطقی از طریق همسر، این رشته به سادگی از هم گسیخته شود

جهان غرب، از جمله امریکا، پس از آن که به عنوان احیای حقوق زنان، طلاق را ممنوع قرار دادند، واپس مجبور شدند، قوانین خود را اصلاح کرده و به قانونی شدن طلاق معترف شوند و از جمله ایتالیا درین مورد همه پرسی انجام داد که اکثریت آنان رأی موافق دادند، حتی فرانسه قوانین خود را درین امر به شکلی مرتب ساخت که بیشترین نزدیکی را با قوانین اسلامی در امر طلاق دارد

هفته نامهٔ

وآنان که در راه ما با جان و مال جهاد کردند محققاً آنان را به راه خویش هدایت می کنیم و همیشه خدا یار نیکو کاران است

قرآن کریم

مجاهد

ارگان نشراتی جمعیت اسلامی افغانستان

● مجاهد می تواند مطالب را ویرایش کند.

● مطالب آمده مسترد نمی گردد.

● آرا واندیشه های مقالات غیر از سرمقاله لزوماً مبین آرا ومواضع جمعیت نیست.

شعار ما

رضاي خداوند(ج) هدف ما

حضرت محمد(ص) رهبر ما

قرآن قانون ما

جهاد راه ما

شهادت در راه خدا از عالی‌ترین آرزوهای ملت

دور هفتم | سال پنجم | شمارهٔ بیست و نهم | پنجشنبه ۲ قوس ۱۳۸۵ | ۳ ذی القعده ۱۴۲۶ – | November 23 , 2006

آلمان نیروهایش را به جنوب نمی فرستد

نخست وزیر آلمان وعده داد که نیروهای حافظ صلح کشورش را در مناطق شمالی افغانستان حفظ و در برابر درخواست‌ها برای انتقال این نیروها به مناطق ناآرام جنوبی مقاومت خواهد کرد.

به گزارش روز سه شنبه ۳۰ عقرب خبرگزاری ایسنا به نقل از خبرگزاری رویتر، آلمان با اعزام ۲۹۰۰ نیرو به افغانستان، یکی از کشورهایی است که بیشترین نیرو را به این کشور اعزام داشته است.

این درحالی است که آنگلا مرکل، نخست وزیر آلمان از سوی ایالات متحده و سازمان ناتو جهت انتقال سربازان آلمانی به مناطق جنوبی ناآرام افغانستان تحت فشار قرار گرفته است. در مجموعهٔ اختیارات تفویض شدهٔ پارلمان آلمان قید شده است که نیروهای حافظ صلح این کشور به منظور کمک به برقراری امنیت در مناطق شمالی مستقر شوند و تنها در شرایط اضطراری به مناطق جنوبی اعزام گردند.

مرکل طی سخنرانی یک در صحن پارلمان آلمان اظهار داشت: "آلمان به مسؤولیت‌هایی که به موجب قانون تعیین شده است عمل خواهد کرد، اما تقبل مسؤولیت‌هایی فراتر از آنچه به ما تفویض شده است غیر متصور است و من علاقمندم که این نکته را روشن و واضح اعلام دارم.

نخست وزیر آلمان افزود: تا آنجا که به من مربوط می‌شود موضوع افغانستان حایز اهمیت بسیاری است و نباید به صورت بحث دربارهٔ اعزام نیرو به مناطق شمالی و یا جنوبی درآید.

مقام‌های آمریکایی گفته‌اند که جورج بوش، رئیس‌جمهور کشورشان در نظر دارد در اجلاس ناتو در لتونی از اعضای این سازمان بخواهد که تعداد سربازان بیشتری را به افغانستان اعزام داشته اند و موانع و محدودیت ها بر سر راه فعالیت‌های نیروهای کنونی را از میان بردارند.

مقاومت آلمان در برابر درخواست‌ها برای اعزام نیروهای حافظ صلح خود به مناطق جنوبی افغانستان موجبات نارضایتی آمریکایی‌ها و کانادایی‌ها را فراهم آورده است و مقام‌های این دو کشور معتقدند که بخش اعظم عملیات‌های نظامی بر دوش نیروهای کشورشان است.

د انګلستان مرستې به پرځای ولګېږي؟

د انګلستان لومړي وزير ټوني بلير د عقرب په 28 مه پاکستان ته پر سفر د پاکستان له ولسمشر سره له ترهګرۍ سره د مبارزې د غښتلتيا په اړه خبرې اترې وکړې.

د دې سفر له پايلو يوه دا وه، چې انګلستان به له ترهګرۍ سره د مبارزې لپاره په درې راتلونکو کلونو کې ۹۰۷ ميليونه ډالر له پاکستان سره مرسته وکړي.

د دې پيسو زياته برخه به د منځلاريو مدرسو د پياوړتيا لپاره ولګېږي، چې د پاکستان ولسمشر د دې ډول فعاليتونو ملاتړی دی.

بلير د پاکستان له اسلامي عالمانو سره هم وکتل.

پاکستان له ترهګرۍ سره د مبارزې په نامه، څومره يې چې له لاسه کيږي ښې ګټې تر لاسه کوي او په يوه وينا، لنګه غوايې ټرې جوړه کړې. د ميلياردونو ډالرو د مرستې او د پوځي مدرنو وسايلو او له ډول ډول ترونو وروسته دا دی اوس د منځلاريو مدرسو د غښتلتيا په نامه پيسې راټولوي او لکه څنګه چې د تيرو پنځو کلونو تجربې ښودلې، چې ترهګر له پولې اخوا را اوړي او دمه ځای هم اخوا دی؛ نو جوته ښکاري، چې دا پيسې به هم د هغه هېواد د ګټو د خوندي کولو لپاره پر ترهګرو مصرف شي.

د ډېر کتونکي له نظره که افغانستان دولت په دې کلونو کې ديني مدارسو ته ور پام کړی وای او انګلستان دا پيسې په افغانستان کې اقتصادي پياوړتيا او د ملي اردو او ملي پوليسو د چارو د ګړندېتوب لپاره د افغانستان دولت ته ورکړې وای له ترهګرۍ سره د مبارزې سنګر به په واقعي توګه غښتلی شوی وای!

کوفی عنان دبیر کل سازمان ملل:

امریکا باید زمان درستی را برای خروج از عراق برگزیند

کوفی عنان دبیر کل سازمان ملل متحد گفته است که "آمریکا در تلهٔ عراق گرفتار شده است" و به واشنگتن هشدار داد که باید زمان درستی را برای خروج از عراق برگزینند تا بیش از این، عراق را در گرداب بحران فرو نبرد.

به گزارش پایگاه اینترنتی جام جم به نقل از خبرگزاری نیوز اینترنشنل، دبیر کل سازمان ملل روز سه شنبه طی سخنانی دربارهٔ عراق گفت: آمریکا در دام عراق به گونه یی گرفتار شده است که نه می‌تواند در آنجا بماند و نه می‌تواند آن را ترک کند.

به گفتهٔ وی خروج تدریجی نظامیان آمریکایی نباید به گونه یی باشد که وضعیت را در عراق از آنچه که هست بدتر کند. واشنگتن باید زمان بندی (خروج از عراق) را به گونه یی تنظیم کند که عراقی‌ها خود بتوانند وضعیت کشورشان را حفظ و از امنیت آن اطمینان حاصل کنند.

بر اساس این گزارش مناقشه بر سر گزینه‌های آمریکا در عراق در هفته‌های اخیر بسیار جدی شده است و گفته می‌شود این کشور آمادگی دارد نیروهایش را در عراق تا ۳۰ هزار نفر دیگر افزایش دهد و در عین حال آموزش نیروهای عراقی را نیز تسریع بخشد.

شهردار جدید کابل ...

پالایش شهرداری از این فساد اداری و تجدید نظر دربارهٔ ماستر پلان شهر کابل که بیش از سی سال پیش آماده شده است و سازگار ساختن آن با شرایط و نیازهای کنونی و نبودن نظام کانالازیسیون در اکثر بخش های شهر، نبودن آب آشامیدنی و برق، انباشته هایی بزرگ از کثافات حتی در مزدحم ترین و مرکزی ترین نقاط شهر، و جاده های مسدود و متراکم و سنگینی ترافیک، این ها و ده ها مشکلی دیگر به عنوان چالش های بسیار جدی در برابر شهردار جدید قرار دارد.

آیا آقای روح الله امان در مقابله با این چالش ها موفقانه به در خواهد آمد، یا همچون اسلاف خویش پس از پی دوره یی شهرداری کابل و شهریان آن را با مشکلات بیشتر از امروز ترک خواهد کرد. این چیزی است گذشت زمان بدان پاسخ خواهد داد. اما شهروندان کابل امیدوار هستند که شهردار جدید با استفادهٔ بهینه از تجارب خوب و بد شهرداران پیشین و بهره جستن از تجارب شهرداران موفق کشورهای منطقه لااقل بتواند برخی از این مشکلات را حل کند.

افغانستان در دومین ...

آقای کرزی همچنان شام روز یکشنبه در کنفرانس تجارت منطقه یی که آن نیز در دهلی برگزار شده بود شرکت کرد و در زمینه های مساعد برای تجارت و سرمایه گذاری در افغانستان برای شرکت کنندگان در آن سخن گفت و میزان سرمایه گذاری بیرونی در افغانستان در طی پنج سال گذشته بالغ به ۴،۵ میلیارد دلار امریکایی خواند و از سرمایه گذاران خارجی به ویژه سرمایه گذاران هندی خواست که در افغانستان سرمایه گذاری کنند.

با وجود برگزاری چندین کنفرانس اقتصادی جهانی و منطقه یی در حمایت از افغانستان وضعیت ناگوار اقتصادی این کشور چندان تغییری مثبت ندیده است. بسیاری از تحلیل گران اوضاع افغانستان به این باور هستند که عدم برنامه ریزی های دقیق و حساب شده از سوی دولت موجب این وضعیت شده است.

نمایندهٔ عالی کمیتهٔ حقوق بشر سازمان ملل:

نمی‌توان در برابر تجاوزهای اسرائیل سکوت کرد

نمایندهٔ عالی کمیتهٔ حقوق بشر سازمان ملل با اشاره به تجاوزهای اسرائیل بر سرزمین فلسطین اعلام کرد: نمی‌توان در برابر تجاوزهای صریح آن کشور به حقوق مردم فلسطین در سرزمین های اشغالی سکوت کرد.

به گزارش روزنامهٔ عربی زبان الحیات روز سه شنبهٔ گذشته، لوئیس آربور نمایندهٔ عالی کمیتهٔ حقوق بشر سازمان ملل که از بیت حانون دیدن می‌کرد، اظهار داشت: نمی‌توان در برابر تجاوزاتی چون کشتار بیت حانون سکوت کرد و آن گونه که پیداست بسیاری از شهروندان فلسطینی در معرض چنین تهدیداتی قرار دارند.

آربور پس از دیدار با بسیاری از خانواده‌های ساکن در منطقهٔ بیت حانون با محمود عباس رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین دیدار و گفتگو کرد.

وی در پایان دیدارش با محمود عباس در گفتگو با خبرنگاران اظهار داشت: دیدار از بیت حانون و گفتگو با محمود عباس تجربه یی بسیار مؤثر و مفید بود که بسیاری از امور را برای ما روشن می‌کند به خصوص در زمینهٔ مشکلاتی که مردم نوار غزه با آن مواجه هستند.

آربور همچنین با بسیاری از خانواده‌های قربانی در بیت حانون دیدار کرد و به اظهارات بسیاری از آن‌ها گوش فرا داد.

چندین ماه است که نوار غزه و کرانهٔ باختری در فلسطین از سوی نیروهای اسرائیلی تحت محاصرهٔ شدید نظامی و اقتصادی قرار دارد و چندین بار توسط نیروهای اسرائیلی و جنگنده های آنان مورد حمله قرار گرفته است که در نتیجهٔ این حملات ده ها فلسطینی جان های خود را از دست داده اند. یکی از این حملات وحشیانهٔ اسرائیل حمله به شهر حانون در ماه گذشته بود که بیش از سی کشته در پی داشت.

این حملات اسرائیل ظاهراً برای تحت فشار قرار دادن حکومت حماس به رهبری اسماعیل هنیه انجام می گیرد. اکنون در پی گفتگوهایی بسیار میان حماس و رئیس دولت خودگردان فلسطین محمود عباس قرار است دولت متحد ملی به اشتراک حماس و فتح و نیروهای دیگر فلسطینی به میان بیاید، اما خالد مشعل رئیس دفتر سیاسی حماس اخطار کرده است اگر تشکیل دولت متحد ملی به پایان محاصرهٔ ملت فلسطین نینجامد، نتیجهٔ منطقی آن شکست تشکیلات خود گردان فلسطین خواهد بود.